

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี
ในจังหวัดเชียงใหม่

ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2565

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี
ในจังหวัดเชียงใหม่

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

สำนักบริหารและพัฒนาระบบราชการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี
ในจังหวัดเชียงใหม่

กฤษาลี ไชยมงคล

การค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทรพงศ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชญา แฉ่นแก้ว)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตลยา ไชยวงศ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุต วรณกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี ใน จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกฤษณาลี ไชยมงคล
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาข้อมูลจากสำนักงานบัญชีที่มีรายชื่ออยู่ในกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในช่วงปีพ.ศ. 2560 จำนวน 121 ราย โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี ได้แก่ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยด้านลักษณะของธุรกิจ ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี และการให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร ไม่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี

คำสำคัญ : ค่าบริการทำบัญชี, ปัจจัย, สำนักงานบัญชี

Title	FACTORS AFFECTING ACCOUNTING SERVICE CONFIGURATION OF ACCOUNTING FIRMS IN CHIANG MAI PROVINCE
Author	Miss Kunthalee Chaimongkol
Degree	Master of Accountancy in Accounting
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Sathaya Thanjunpong

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate factors affecting on determination for accounting fees of accounting firms in Chiang Mai province. The data was used from accounting firms in the department of business development in total of 121 cases in 2017. In this study data was collected by using questionnaire, descriptive data analysis, and multiple linear regression to prove hypothesis testing.

The result of this study showed that the factors affecting determination for the reputations of accounting firms and the changes of technology were factors affecting on determination of accounting fees in this study with a statistically significant level 0.05. For accounting fee the type of business, the document are amounts of book-keeping, accounting risks, other services, and administrator not correlating with determination of accounting fees.

Keywords : Accounting Fee, Factor, Accounting Firms

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นผลงานที่ผู้วิจัยได้ทุ่มเทความตั้งใจ สติปัญญา กำลังกายและกำลังใจ จนกระทั่งประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์ คำแนะนำและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้สละเวลาอันมีคุณค่า ในการให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษา ตลอดจนดูแลและเอาใจใส่เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร.กุลชญา แว่นแก้ว และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดลยา ไชยวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ทั้งแนวคิด วิธีการ ตลอดจนแก้ไขงานวิจัย จนกระทั่งงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุน และกำลังใจเสมอมา จนทำให้มีกำลังแรง กำลังใจในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะมีประโยชน์ต่อผู้สนใจ และสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการค้นคว้าอิสระ หรืองานวิจัยอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไปได้

กฤษณาลี ไชยมงคล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
บทบาทของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี.....	6
ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับสำนักงานบัญชี.....	19
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	38
สมมติฐานการวิจัย.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50

การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	51
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและการวัดค่าตัวแปร	57
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	58
การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ร้อยละ.....	58
การวิเคราะห์แบบจำลองถดถอยพหุคูณเพื่อพิจารณาว่า ปัจจัยใดมีผลต่ออัตราค่าบริการบัญชี....	70
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	1
ประวัติผู้วิจัย.....	8

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ประเภทกิจการ และคุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำบัญชี	7
ตารางที่ 2 สรุปรงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
ตารางที่ 3 จำนวนสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่	50
ตารางที่ 4 ระดับความเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี	52
ตารางที่ 5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและความหมาย	55
ตารางที่ 6 รูปแบบการประกอบกิจการของสำนักงานบัญชี	58
ตารางที่ 7 ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี	59
ตารางที่ 8 ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี	59
ตารางที่ 9 จำนวนพนักงานประจำของสำนักงานบัญชีทั้งหมด	60
ตารางที่ 10 จำนวนลูกค้าที่ทางสำนักงานบัญชีให้บริการอยู่ในปัจจุบัน	61
ตารางที่ 11 วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี	61
ตารางที่ 12 ลูกค้าได้ใช้บริการจากสำนักงานบัญชีด้านใดบ้าง	62
ตารางที่ 13 ก่อนรับงานมีการสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์	63
ตารางที่ 14 การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี	64
ตารางที่ 15 ขนาดกิจการของลูกค้าแต่ละราย	64
ตารางที่ 16 รูปแบบการประกอบกิจการของลูกค้า	65
ตารางที่ 17 ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า	66
ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยตัวแปรทุนจดทะเบียน ขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขายหรือรายรับต่อปี ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี	67
ตารางที่ 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี	68
ตารางที่ 20 การใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของลูกค้า	69

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำ
 บัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่..... 70

ตารางที่ 22 สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยวิธีวิเคราะห์
 Pearson Product Moment Correlation 71

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อค่าบริการทำบัญชี..... 72

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 38

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ในปัจจุบันการแข่งขันด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรุนแรงด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดด ตลอดจนมีกฎหมายทางด้านธุรกิจที่เคร่งครัดกว่าในอดีต ด้วยเหตุนี้การดำเนินการทางด้านธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเงิน การบัญชีเป็นสิ่งที่ทุก ๆ ธุรกิจต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาทางการเงิน การบัญชี ที่มีประสิทธิภาพ และไว้วางใจได้ นั่นคือ สำนักงานบัญชี โดยสำนักงานบัญชีเป็นสำนักงานที่ประกอบธุรกิจทางการให้บริการจัดทำบัญชีและจัดทำงบการเงิน ลักษณะธุรกิจประกอบด้วยการให้คำปรึกษาด้านการวางระบบบัญชี การให้คำปรึกษาด้านบัญชี การวางแผนภาษีและการจัดทำบัญชี แต่วัตถุประสงค์หลัก คือ การให้บริการจัดทำบัญชี สำนักงานบัญชี เป็นสำนักงานที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการด้านการจัดทำบัญชีและจัดทำงบการเงิน ลักษณะธุรกิจประกอบด้วย การให้คำปรึกษาด้านการวางระบบบัญชี การให้คำปรึกษาด้านบัญชี การวางแผนภาษีและการจัดทำบัญชี แต่วัตถุประสงค์หลักคือ การให้บริการจัดทำบัญชี (Aaker et al., 2001) ดังเช่นที่กล่าวไปแล้วในตอนต้นว่า ปัจจุบันอยู่ในโลกของการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูง ประการสำคัญประการหนึ่งที่เน้นคือเรื่องการเงินการบัญชีหลาย ๆ ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีผู้มาดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และครอบคลุม นอกจากนี้แล้วสถานการณ์ปัจจุบัน เทคโนโลยีต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับทุกระบบปฏิบัติการ ซึ่งหมายรวมถึงการจัดทำบัญชีด้วย ฉะนั้นแล้ว นักบัญชีต้องมีการปรับตัว ตลอดจนการทบทวนทักษะเพื่ออนาคต (Reskill) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของโลกอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการทำความเข้าใจลักษณะธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความเข้าใจด้านการทำธุรกิจและการตลาด ธุรกิจเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่จะมีโมเดลธุรกิจที่แปลกใหม่และซับซ้อนมากขึ้น จึงทำให้นักบัญชีจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในธุรกิจเหล่านั้น หรือมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายการได้ นักบัญชีจะต้องมีความเข้าใจระบบสารสนเทศทางการบัญชีและเทคโนโลยีในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ เพื่อให้ทันกับระบบงานของลูกค้าและรูปแบบการปฏิบัติงานของนักบัญชีเองที่จะต้องมีการพัฒนาและเทคโนโลยีเป็นส่วนร่วมมากขึ้นนอกจากทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) แล้วทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ก็จะมีเริ่มมีส่วนสำคัญในการประกอบอาชีพบัญชีไม่ว่าอยู่ในบทบาทใด เพราะงานบันทึกบัญชีในโลกอนาคตกำลังจะหายไปเหลือแต่การใช้ดุลยพินิจและวิเคราะห์

แต่การสื่อสารกับฝ่ายบริหารเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบงานจะต้องสามารถถูกนำไปสู่การปรับปรุงแบบที่ตัดสินใจได้อย่างทันต่อเวลาและเข้าใจได้ การสื่อสารและทำงานกับเพื่อนร่วมงานข้ามวิชาชีพเพื่อการหาทางออกของปัญหา (Solution) ให้กับองค์กรจะมีส่วนสำคัญมากขึ้นในบางบทบาทนักบัญชีอาจต้องมีส่วนร่วมด้วยฝ่ายบริหารในการทำงานเชิงกลยุทธ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และระบบงานขององค์กรในหน้าที่การสนับสนุนข้อมูลเชิงตัวเลขให้กับยุทธศาสตร์องค์กร (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558)

งานด้านบัญชีถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจและเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร และเป็นตัวสะท้อนให้เห็นสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องจัดหาผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้ มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีเข้ามาช่วยเหลือ ปัจจุบันธุรกิจสำนักงานบัญชีมีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นหรืออุปทานมีมากหรือมีจำนวนสำนักงานบัญชีมาก มีการส่งเสริมการตลาดในหลากหลายรูปแบบ เช่น การให้ส่วนลดค่าธรรมเนียมสำหรับการทำบัญชีปีแรกเพื่อรับลูกค้าใหม่ หรือการลดค่าบริการในช่วงวิกฤตการเงินเพื่อรักษาลูกค้า (Nunnally and Bernstein, 1994) ในกรณีที่เลวร้ายที่สุดในปัจจุบันคือ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้สำนักงานบัญชีต่าง ๆ ได้มีการลดค่าบริการทำบัญชีให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นการช่วยเหลือและรักษาลูกค้าไว้

ปัจจุบันพบว่า สำนักงานบัญชีในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 4,089 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) ซึ่งแต่ละแห่งย่อมต้องมีผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินงาน แต่อัตราค่าบริการในการดำเนินงานทางด้านบัญชีก็อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี ความมีชื่อเสียงของสำนักงานบัญชี หรือกฎหมายต่าง ๆ การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ หรือมีการเสนอการให้บริการอื่น ๆ แก่กิจการทางธุรกิจ เช่น ช่วยเหลือแนะนำการเลือกขนาดการจัดองค์กรธุรกิจ การให้บริการด้านการยื่นขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย การวางแผนภาษี การยื่นแบบ และเสียภาษีต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความถูกต้องของเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี เป็นต้น โดย Rovinellian and Hambleton (1976) กล่าวว่าค่าบริการที่ใช้ในการจัดทำบัญชีนอกจากจะเป็นรายรับของสำนักงานบัญชีที่ใช้บริการแล้วยังจะถือเป็นต้นทุนทางการดำเนินงานของธุรกิจที่ใช้บริการการจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเพราะเป็นปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งที่สำนักบัญชีนามารประกอบพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากสำนักงานนั้น ๆ ดังนั้นสำนักบัญชีต่าง ๆ จึงต้องกำหนดค่าบริการที่สูงเกินไปธุรกิจต่าง ๆ ก็จะไม่สนใจที่จะใช้บริการ หรือถ้ากำหนดต่ำเกินไปสำนักบัญชีนั่นก็จะอยู่ไม่ได้

ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ ลักษณะของธุรกิจลูกค้า ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการจัดทำบัญชี ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร ล้วนส่งผลให้การกำหนดค่าบริการบัญชีอาจแตกต่างกัน จากประเด็นดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องนี้ที่ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการทำบัญชีและสำนักงานบัญชีได้ใช้ข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงบริการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพราะข้อมูลในอดีตบางอย่างอาจไม่เพียงพอ หรือสามารถนำมาใช้ในยุคปัจจุบันที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ จะประกอบธุรกิจด้านสำนักงานบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัด เชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้สำนักงานบัญช้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณา กำหนดค่าบริการของตนเอง
2. เพื่อให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาการกำหนดหลักเกณฑ์ หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ต่อสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือสำนักงานบัญชีที่กำลังจะขึ้นทะเบียน ที่จะเป็นประโยชน์ และได้รับความยุติธรรมทั้งต่อสำนักงานบัญชี และธุรกิจที่เลือกใช้บริการที่มีสิทธิทราบข้อมูล และปัจจัยในการกำหนดค่าบริการบัญชีประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
3. เพื่อให้ธุรกิจที่อยู่ระหว่างตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี นำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีได้ง่ายขึ้น และตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อธุรกิจ

4. เพื่อให้ผู้ที่สนใจจะดำเนินการจดทะเบียนสำนักงานบัญชี นำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาการตัดสินใจในการบริหารสำนักงานบัญชีให้มีคุณภาพ ดึงดูดความสนใจของผู้ประกอบการธุรกิจให้หันมาใช้บริการสำนักงานบัญชีของตน ตลอดจนสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานบัญชี ได้แก่ บริบทของสำนักงานบัญชี ขอบเขตของสำนักงานบัญชี บริบทของนักบัญชี และการจัดทำบัญชี
2. บทบาทหน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี รูปแบบธุรกิจกฎหมายที่กำหนด

ขอบเขตของประชากรและตัวอย่าง

1. ขอบเขตของประชากร ศึกษาสำนักงานบัญชีที่มีรายชื่อในกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 121 แห่ง
2. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาสำนักงานบัญชี จำนวน 12 แห่ง ๆ ละ 10 กิจการ

นิยามศัพท์

สำนักงานบัญชี หมายถึง สำนักงานที่ให้บริการด้านการทำบัญชี ซึ่งสำนักงานบัญชีอาจจัดตั้งในรูปแบบบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้โดยหัวหน้าสำนักงาน หรือผู้เป็นหุ้นส่วน หรือกรรมการแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านการให้บริการรับทำบัญชีในสำนักงานอย่างน้อย 1 คน ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีปฏิบัติงานเต็มเวลาและแจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ไว้แล้ว และมีผู้ช่วยผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีอย่างน้อย 1 คน ปฏิบัติงานเต็มเวลาสังกัดอยู่

ค่าบริการบัญชี หมายถึง ค่าบริการที่สำนักงานบัญชีเรียกเก็บจากผู้ประกอบการจากการใช้บริการการจัดทำบัญชี

ผู้ทำบัญชี หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม โดยในที่นี้หมายถึง หัวหน้าสำนักงานบัญชี กรณีเป็นสำนักงานบริการทำบัญชีที่มีได้จัดตั้งในรูปคณะบุคคล หรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี กรณีที่เป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชีที่จัดตั้งในรูปคณะบุคคล หรือกรรมการ หรือผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี กรณีที่เป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชีที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดา กรณีที่เป็นผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ

ผู้ประกอบการ หมายถึง ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า หรือบริษัทมหาชน หรือนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ที่ประกอบการธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชี ในจังหวัด เชียงใหม่ ได้มีแนวความคิดทฤษฎี และเอกสารทางวิชาการที่นำมาใช้ ได้แก่

1. บทบาทของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
 - 1.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
 - 1.2 รูปแบบธุรกิจ
 - 1.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
2. ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับสำนักงานบัญชี
 - 2.1 บริบทของสำนักงานบัญชี
 - 2.2 ขอบเขตของสำนักงานบัญชี
 - 2.3 บริบทของนักบัญชี
 - 2.4 การจัดทำบัญชี
3. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 - 3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการ
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวข้องกับหลักการกำหนดค่าบริการ
 - 3.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำ
 - 3.4 ทฤษฎีตัวแทน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. สมมุติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

บทบาทของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี แบ่งเป็น

1. ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ผู้ทำบัญชี หมายความว่า ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม (มาตรา 4)

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายความว่า ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2553 (มาตรา 4) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (มาตรา 8) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)

กลุ่มที่ 1 (มาตรา 8 วรรค 1) ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 2 (มาตรา 8 วรรค 2) ได้แก่ สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ เมื่อเจ้าหน้าที่จัดทำบัญชีกลุ่มที่ 1 ประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่ง แยกจากกันให้มีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการธุรกิจในสถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีด้วย

กลุ่มที่ 3 (มาตรา 8 วรรค 4) ได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่

1) บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้มีไว้เพื่อจำหน่าย ผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือผู้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ยกตัวอย่างสินค้าในอดีต จะเป็นสินค้าประเภทแถบเสียงเพลง แถบวีดีทัศน์ และแผ่นซีดี

2) บุคคลธรรมดาหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนที่ประกอบธุรกิจ โรงงานแปรรูปสภาพ แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง เป็นต้น

ทั้งนี้ จากผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีทั้ง 3 กลุ่ม สามารถสรุปเป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ประเภทกิจการ และคุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	ประเภท กิจการ	คุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำบัญชี
กลุ่มที่ 1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัดที่ ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ที่มี - ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท - สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท - รายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท	ก	- อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า จาก สถาบันการศึกษาซึ่งคณะกรรมการข้าราชการพล เรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการรับรอง - ปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ ได้รับประกาศนียบัตรหรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญา ตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	ประเภท กิจการ	คุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำบัญชี
<p>กลุ่มที่ 2</p> <p>(1) ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัดที่ ขึ้นตามกฎหมายไทย ที่มีทุน สินทรัพย์รวม หรือรายได้รวม รายการใดรายการหนึ่งเกิน กว่าที่กำหนดไว้ในประเภท ก</p> <p>(2) บริษัทมหาชนจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ไทย</p> <p>(3) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย</p> <p>(4) กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร</p>	ข	- ปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าขึ้นไปหรือ ได้รับประกาศนียบัตรหรือวุฒิอื่นเทียบเท่าปริญญา ตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สภาวิชาชีพบัญชีรับรอง
<p>กลุ่มที่ 3</p> <p>บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จด ทะเบียนซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้ มีหน้าที่จัดทำบัญชี</p>	-	- กฎหมายไม่ได้กำหนดคุณวุฒิการศึกษาของผู้ทำ บัญชี

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2558)

2. รูปแบบของธุรกิจ

การประกอบธุรกิจการค้าอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ ทั้งโดยบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของกิจการโดยลำพัง หรืออาจดำเนินการโดยร่วมลงทุนกับบุคคลอื่นเป็นกลุ่มคณะก็ได้ โดยการที่จะตัดสินใจเลือกดำเนินธุรกิจการค้าในรูปแบบใดนั้น ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการด้วยกัน เช่น ลักษณะของกิจการค้า เงินทุน ความรู้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การประกอบธุรกิจนั้นประสบผลสำเร็จนำมาซึ่งผล ประโยชน์และกำไรที่พอประมาณ จำแนกรูปแบบธุรกิจออกเป็นดังนี้ (อรทัย วานิชดี, 2545)

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (proprietorship)

ลักษณะของกิจการประเภทนี้คือ การตัดสินใจต่าง ๆ เป็นสิทธิของผู้เป็นเจ้าของเพียงคนเดียว คิดคนเดียวทำคนเดียว ผลดีคือตัดสินใจง่ายและรวดเร็ว แต่ผลจากการคิดคนเดียว ไม่ว่าจะเป็นการได้

กำไร หรือขาดทุน ก็ต้องรับผลคนเดียว ซึ่งลักษณะธุรกิจประเภทนี้เหมาะสมกับเจ้าของที่ไม่มีปัญหาเรื่องเงินทุนหมุนเวียน เพราะธุรกิจประเภทนี้ไม่สามารถระดมทุนจากใครได้ โดยมีลักษณะดังนี้

- 1) มีเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว ใช้เงินลงทุนน้อย
- 2) เจ้าของกิจการมีความรับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดไม่จำกัดจำนวน เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องเอาทรัพย์สินของเจ้าของได้ ถ้าทรัพย์สินของกิจการไม่เพียงพอชำระหนี้
- 3) เจ้าของกิจการได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนทั้งผลกำไรและผลขาดทุนเพียงคนเดียว
- 4) การควบคุมการดำเนินงานโดยเจ้าของกิจการคนเดียว

2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วน คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากัน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แก่กิจการที่ทำนั้น” จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กิจการห้างหุ้นส่วน คือกิจการที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันลงทุนและดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานซึ่งธุรกิจประเภทนี้สืบต่อมาจากธุรกิจเจ้าของคนเดียว เมื่อกิจการดำเนินงานก้าวหน้าขึ้น ต้องการเงินทุนและการจัดการเพิ่มขึ้น จึงต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจเข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมดำเนินงาน ทำให้กิจการมีขนาดใหญ่ขึ้น การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ที่สูงกว่าเดิมการบริหารงานห้างหุ้นส่วนเป็นลักษณะของการรวมทุนของบุคคลหลายคน ซึ่งถือว่าทุกคนมีสิทธิ์ในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนอย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์การทำสัญญากับบุคคลภายนอกอาจให้หุ้นส่วนทุกคนยินยอม แต่ถ้าเป็นการบริหารกิจการก็สามารถตกลงกันได้โดยให้ถือเสียงข้างมาก โดยคุณสมบัติของผู้เข้าเป็นหุ้นส่วน เป็นสิ่งสำคัญถ้าต้องการที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนหรือมีสมาชิกเข้ามาร่วมหุ้นใหม่จะต้องได้รับความยินยอมเห็นชอบจากหุ้นส่วนเดิมทุกคนก่อนจึงจะดำเนินการได้ ส่วนความรับผิดชอบในหนี้สิน กำไรขาดทุน ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนเป็นตัวแทนรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นไม่ว่าทรัพย์สินหรือกำไรขาดทุนหรือหนี้สินหรือนิติกรรม หรือสัญญาใดที่หุ้นส่วนทำในขอบเขตของธุรกิจย่อมผูกมัดผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน หุ้นส่วนจะปฏิเสธไม่ได้ทั้งนี้ ลักษณะของธุรกิจรูปแบบห้างหุ้นส่วนแบ่งออกได้เป็น (1) มีผู้ร่วมเป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงทำสัญญาร่วมกันดำเนินงานดำเนินงาน ซึ่งอาจกระทำด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร (2) มีการร่วมกันลงทุน โดยนำเงินสด ทรัพย์สินหรือแรงงานมาลงทุนตามข้อตกลง (3) มีการกระทำการกิจการอย่างเดียวกันร่วมกัน และ (4) มีความประสงค์แบ่งผลกำไรกันตามข้อตกลง สำหรับการแบ่งประเภทห้างหุ้นส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แบ่งห้างหุ้นส่วนออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Ordinary Partnerships) เป็นห้างหุ้นส่วนประเภท ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกเดียวคือ หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบในการชำระหนี้ร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวน ดังนั้นเจ้าหนี้จะฟ้องร้องหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งให้ชำระหนี้เต็มตามจำนวนก็ได้ ห้างหุ้นส่วนสามัญนี้ กฎหมายบัญญัติไว้ว่า “จะจดทะเบียนก็ได้” กล่าวคือจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ ห้างหุ้นส่วนสามัญ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ได้จดทะเบียน ซึ่งไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย (ตัวผู้เป็นหุ้นส่วนกับห้างหุ้นส่วนจะไม่แยกกัน) แต่ต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์ไว้กับนายทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงพาณิชย์ เมื่อเกิดคดีความเจ้าหนี้ที่ฟ้องร้องใครก็ได้

1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และมีชื่อเรียกโดยเฉพาะว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล” ผลของการจดทะเบียนทำให้ห้างหุ้นส่วนเป็นนิติบุคคล จะแยกต่างหากจากหุ้นส่วน หากมีการฟ้องร้องต้องทำในนามห้างหุ้นส่วนก่อนต่อเมื่อทรัพย์สินของห้างไม่พอชำระหนี้จึงจะต้องร้องจากหุ้นส่วนต่อไป

2) ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnerships)

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด จะต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย ณ สำนักงานบริการจดทะเบียนกระทรวงพาณิชย์ และมีหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ

2.1) หุ้นส่วนชนิดจำกัดความรับผิดชอบ คือหุ้นส่วนจะเป็นคนเดียว หรือหลายคนก็ได้ที่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินของธุรกิจ ไม่เกินจำนวนเงินที่ตน ตกลงนำมาลงทุนนอกเหนือจากนี้ จะไม่รับผิดชอบ การลงทุนต้องลงด้วยเงินสดหรือทรัพย์สิน จะลงด้วยแรงงาน ไม่ได้ หุ้นส่วนประเภทนี้ไม่มีสิทธิ์เข้าจัดการห้าง แต่มีสิทธิ์เพียงออกความคิดเห็นการตั้งชื่อห้าง หุ้นส่วน กฎหมายห้ามไม่ให้ใช้ชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนชนิดจำกัดความรับผิดชอบมาตั้งเป็นชื่อห้าง และหากหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบเสียชีวิต ล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ ธุรกิจนี้ ยังสามารถดำเนินต่อไปได้

2.2) หุ้นส่วนชนิดไม่จำกัดความรับผิดชอบ คือ หุ้นส่วนที่รับผิดชอบในหนี้สินของธุรกิจโดยไม่จำกัดจำนวน ซึ่งอย่างน้อยต้องมี 1 คน และมีสิทธิ์เข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วนได้

ทั้งนี้ การประกอบธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้ ข้อดีของธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วน ได้แก่ สามารถระดมเงินทุนจากแหล่งอื่นมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้มั่นคงและเป็นที่เชื่อถือ และเครดิตดีกว่าธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว สามารถระดมความรู้ความสามารถของหุ้นส่วนแต่ละคนที่มีความชำนาญ และประสบการณ์หลายๆ ด้านมาช่วยในการบริหารงาน การจัดตั้งไม่ยุ่งยาก จะจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ การรวมหุ้นมีสัญญาต่อกันก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถกระจายความเสี่ยงได้ เพราะมีหุ้นส่วนหลายคน หากผลการดำเนินงาน ผิดพลาด ส่งผลให้ขาดทุน ผู้เป็นหุ้นส่วนจะรวมกันรับภาระการขาดทุนด้วยกัน

สำหรับข้อเสียของธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วน ได้แก่ การถอนทุนหรือโอนหุ้นทำได้ยาก มีอายุการดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่อง ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดเสียชีวิต ถอนตัวออก ล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ห้างก็ต้องเลิก ยกเว้นหุ้นส่วนที่เหลืออยู่รับซื้อหุ้นของผู้ที่ออกไป ห้างก็จะดำเนินต่อไปได้ แต่ถ้าเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดหากเกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นส่วน ห้างต้องเลิกกิจการ อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ของหุ้นส่วนในการบริหารงาน หรือ ความขัดแย้งระหว่างหุ้นส่วน และความรับผิดชอบของหุ้นส่วนแบบไม่จำกัดความรับผิดชอบทำให้ไม่กล้าเสี่ยง ที่จะขยายกิจการจากธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วนที่กล่าวมาข้างต้น

สรุปได้ว่า ห้างหุ้นส่วนเป็นองค์กรในการประกอบ ธุรกิจการค้ารูปแบบหนึ่ง ซึ่งเหมาะกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีเป้าหมายเพื่อนำผลกำไรที่หามาได้มาแบ่งกัน ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาลงหุ้นและสิ่งที่จะนำมาลงหุ้นนั้น ต้องเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานก็ได้ และผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบเพื่อหนี้ทั้ง ปวงของธุรกิจนั้น ๆ โดยการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนนั้นอาจจะทำด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติเพื่อป้องกันข้อขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในภายหลังจึงควรทำสัญญาเป็นลายลักษณ์ส่วนการดำเนินงาน การแบ่งกำไรหรือขาดทุนของห้างหุ้นส่วน หากตกลงกันไว้้อย่างไร ก็ เป็นไปตามข้อตกลงของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ส่วนสิทธิหน้าที่อื่น ๆ ของผู้เป็นหุ้นส่วนให้เป็นไปตาม กฎหมายกำหนด

3. บริษัทจำกัด (Company Limited)

บริษัท คือ องค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนออกเป็นหุ้น แต่ละหุ้นจะมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ กฎหมายได้จำแนกประเภทของบริษัทจำกัดออกเป็น 2 ประเภท คือ บริษัทจำกัด (Private Company Limited) และบริษัทมหาชนจำกัด (Public Company Limited) อันมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1) บริษัทจำกัด (Private Company Limited) จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) ลักษณะสำคัญของบริษัทเอกชน จำกัด (ตามกฎหมายใหม่) มีดังนี้ มีผู้ก่อการและผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป (เดิม 7 คน) หุ้นแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน มูลค่าไม่ต่ำกว่าหุ้นละ 5 บาท มีคำว่า บริษัท นำหน้าและต่อท้ายด้วยคำว่า จำกัด เสมอ ต้องจดทะเบียนกับนายทะเบียน ไม่สามารถประกาศแจ้งเรียกระดมหุ้นจากประชาชนคนทั่วไป และออกหนังสือเพื่อชี้ชวนให้ประชาชนคนทั่วไปมาซื้อหุ้น มีผู้ถือหุ้นหมดก่อน จึงจัดตั้งบริษัทได้ ผู้ถือหุ้นต้องชำระค่าหุ้นอย่างน้อย 25 % ของมูลค่าหุ้น มีการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น และมีการเลือกคณะกรรมการบริหาร ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้กำหนดนโยบายบริษัท แต่งตั้งถอดถอน กรรมการ ผู้สอบบัญชี และกำหนดเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น ทำการออกหุ้นกู้ไม่ได้ และผู้ถือหุ้นจะรับผิดชอบในหนี้ของบริษัท ไม่เกินจำนวนเงินตามมูลค่าหุ้น ที่ตนถืออยู่และยังส่งใช้ไม่ครบเท่านั้น

ทั้งนี้ การประกอบธุรกิจแบบบริษัทจำกัดมีทั้งข้อดีและข้อเสีย กล่าวคือ ข้อดีของธุรกิจแบบบริษัทจำกัด ได้แก่ ง่ายต่อการจัดหาเงินทุน บริษัทจำกัดสามารถที่จะจัดหาเงินมาใช้ใน การดำเนินงานได้ง่าย โดยการขายหุ้นให้แก่ผู้ลงทุนทั่วไป กิจการมีความมั่นคงยาวนาน เนื่องจากเป็นนิติบุคคล ดังนั้น อายุ การดำเนินงานของบริษัท จำกัด จึงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กิจการใด ๆ ที่ผู้ถือหุ้นทำขึ้นจะไม่มีผลกระทบต่อบริษัท เช่น การโอนหุ้นหรือการเสียชีวิตของผู้ถือหุ้นจะไม่ถือเป็นเหตุให้ต้องเลิกกิจการ ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัด ผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงเฉพาะจำนวนเงิน ที่ตนนำมาลงทุนเท่านั้น ความรับผิดชอบอื่นใดที่บริษัทก่อขึ้น โดยไม่ถือเป็นความรับผิดชอบในหนี้ ซึ่งผู้ถือหุ้นจะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย การโอนหุ้นทำได้ง่าย ผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดสามารถจะขายส่วนของหุ้นที่ถืออยู่หรือจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ทั้งหมดให้กับใครก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้บริษัททราบ ง่ายต่อการขยายกิจการ บริษัทมีความชำนาญในการบริหารจัดการและความพร้อมของเงินทุน จึงสามารถขยายสาขาหรือกิจการได้ง่าย และผู้ถือหุ้นไม่ต้องเข้ามาบริหารเอง เนื่องจากมีการแยกผู้ถือหุ้นจากความรับผิดชอบ ในการบริหารโดยผู้ถือหุ้นจำนวนมากไม่จำเป็นต้องเข้ามาบริหาร แต่จะเป็นผู้ควบคุมโดยผ่านคณะกรรมการบริษัท

สำหรับ ข้อเสียของธุรกิจแบบบริษัทจำกัด ได้แก่ ขั้นตอนในการจัดตั้งยุ่งยากและเสียค่าใช้จ่ายสูง ในการจัดตั้งต้องมีผู้ริเริ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ร่วมกันจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและนำไปจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียน แห่งท้องถิ่นนั้น ๆ และต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูงกว่ารูปแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน เสียภาษีซ้ำซ้อน เนื่องจากบริษัทจำกัดเป็นนิติบุคคล เมื่อประกอบกิจการมีกำไรต้องเสียภาษี 15% จากกำไรสุทธิ ส่วนที่เหลือนำไปจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น ซึ่งเงินปันผล ที่ผู้ถือหุ้นได้รับจะถือเป็นเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งต้องเสียภาษีให้กับรัฐอีกครั้งหนึ่ง เก็บรักษาความลับไม่ได้ เพราะต้องเปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้ถือหุ้น ไม่ว่าจะเป็ผลประกอบการ ยอดขาย รายได้ รายจ่าย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจจะไปตกอยู่ในมือของคู่แข่งได้ ขาดความจงรักภักดี เนื่องจากผู้บริหารไม่จำเป็นต้องมาจากผู้ถือหุ้นความจงรักภักดีต่อองค์การอาจจะน้อยกว่ารูปแบบธุรกิจเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน ข้อจำกัดทางกฎหมายมีมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสาธารณชนจำนวนมาก ซึ่งจะเข้ามาในรูปของผู้ถือหุ้น และอาจเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท

2) บริษัทมหาชนจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ถูกกำหนดขึ้นโดยพระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 โดยมีข้อกำหนดให้บริษัทซึ่งดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว สามารถนำหุ้นจำนวนหนึ่งของบริษัทออกจำหน่ายให้ประชาชนทั่วไปได้ และประชาชนผู้ซื้อหุ้นจึงเป็นเจ้าของกิจการนั้นตามสัดส่วนของหุ้นที่ถืออยู่ และหุ้นนี้อาจขายให้ผู้อื่นได้ตามราคาหุ้นในแต่ละวันผู้ที่ดำเนินการขายและซื้อหุ้นของบริษัทจำกัด (มหาชน) คือ ตลาดหลักทรัพย์ กฏและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการขายหุ้นต่อประชาชนจะถูกกำหนดตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยมีคณะกรรมการตลาด

หลักทรัพย์คอยกำกับดูแล โดยในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Public Limited Company หรือใช้ตัวย่อคือ PLC เพื่อแสดงว่าเป็นบริษัทจำกัด ประเภทมหาชน แตกต่างไปจากบริษัทประเภทเอกชน ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Private Company Limited หรือใช้ตัวย่อคือ PCL ซึ่งแต่เดิมนั้น บริษัทมหาชนถูกกำหนดให้ต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 100 คน และต้องมีผู้ถือหุ้นรายย่อยถือหุ้นอย่างน้อย 50% ของทุนจดทะเบียน แต่หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 แล้วเงื่อนไขของการมีผู้ถือหุ้นดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไป และกำหนดให้บริษัทมหาชนจำกัดจะมีผู้ถือหุ้นกี่คนก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 15 คน เท่านั้น (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

“วิชาชีพบัญชี” หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ทั้งนี้ ในภายหน้าหากเห็นว่ามีบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านใดที่มีความสำคัญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อาจออกกฎกระทรวงกำหนดบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านนั้นเพิ่มเติมขึ้นในคานियามวิชาชีพบัญชีก็ได้ เช่น การตรวจสอบภายใน เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีที่สำคัญ ๆ มาไว้ดังนี้ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2558)

1. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

1.1 ที่มาของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการบัญชียุคนี้ประกาศบังคับใช้เป็นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติการบัญชีฉบับ พ.ศ. 2482 และได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาวะหลายครั้ง คือ ครั้งที่ 1 โดยพระราชบัญญัติการบัญชี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2496 ครั้งที่ 3 โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 และฉบับที่แก้ไขครั้งสุดท้ายที่เราจะได้พูดถึงกัน คือ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งได้มีการนำพระราชบัญญัติฉบับนี้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2543 ฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2543 เป็นต้นไป

1.2 สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการบัญชี 2543

พระราชบัญญัติการบัญชีฉบับใหม่ได้มีการแก้ไขหลักการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในสาระสำคัญ คือ

1) แก้ไขผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจากเดิมที่กำหนดให้บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด นิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศมีหน้าที่จัดทำบัญชี แต่ตาม พรบ. ใหม่

กำหนดให้เฉพาะนิติบุคคลเท่านั้นที่มีหน้าที่จัดทำบัญชีและเพิ่มกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากรให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

2) กำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ โดยแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างผู้ทำหน้าที่และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีให้ชัดเจนจากกฎหมายเดิมที่กำหนดให้เฉพาะผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเท่านั้นที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

3) ลดภาระของธุรกิจในการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี จาก 10 ปี เหลือ 5 ปี

4) กำหนดให้การจัดทำบัญชีต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

5) เพิ่มวิธีการลงรายการให้รวมถึงการทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลทำนองเดียวกับการเขียนด้วยหมึก ดิจิทัล ซึ่งทำให้สามารถลงบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ได้

6) ยกเว้นใ้งบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุน สินทรัพย์ หรือรายได้ไม่เกินที่กำหนดไม่ต้องรับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1.3 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (มาตรา 7(6) มาตรา และมาตรา 9)

ให้อธิบดีกรมทะเบียนการค้ามีอำนาจกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขการเป็นผู้ทำบัญชีตามกฎหมายฉบับนี้

1.4 หน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี (เจ้าของกิจการ)

1) จัดให้มีการทำบัญชีให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 7)

2) ปิดบัญชีและจัดทำงบการเงินโดยมีรายการย่อตามที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีพร้อมทั้งยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ (มาตรา 10 และ 11)

3) ส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน (มาตรา 12)

4) จัดใ้งบการเงินได้รับการตรวจสอบ และแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุน สินทรัพย์ หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการไม่เกินที่กำหนด (มาตรา 11 วรรค 4)

5) เก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการโดยเก็บไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี (มาตรา 13 - 14)

6) จัดใ้มีผู้ทำบัญชีที่มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 19)

7) ควบคุมดูแลผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้องตามกฎหมาย (มาตรา 19)

1.5 หน้าที่ของผู้ทำบัญชี (พนักงาน)

1) จัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีเอกสารฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน (มาตรา 20)

2) ลงรายการในบัญชีเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ หรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือคำแปลรหัสที่เป็นภาษาไทยไว้ (มาตรา 21)

3) ให้อธิปไตยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดคุณสมบัติ และเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี รวมทั้งกำหนดข้อยกเว้นให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

1.6 การตรวจสอบงบการเงิน

ลดการตรวจสอบงบการเงินของผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตลง โดยยกเว้นให้งบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนตามกฎหมายไทยที่มีทุน สินทรัพย์หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการไม่เกินที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ไม่ต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1.7 การเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบงบบัญชี

1) ต้องเก็บไว้ ณ สถานที่ทำการ หรือสถานที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีให้เก็บไว้ ณ สถานที่อื่นได้ (มาตรา 13)

2) ต้องเก็บบัญชีและเอกสารประกอบไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันปิดบัญชี แต่อธิปไตยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ต้องเก็บบัญชีและเอกสารประกอบบัญชีของกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งไว้เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปีได้ (มาตรา 14)

3) ถ้าบัญชีหรือเอกสารประกอบสูญหายหรือเสียหาย ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องแจ้งต่อสารวัตรใหญ่บัญชีภายใน 15 วันนับแต่วันทราบหรือควรทราบเหตุ (มาตรา 15)

4) หากปรากฏว่าบัญชี และเอกสารดังกล่าวมิได้เก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้สันนิษฐานว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีเจตนาทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้นหรือทำให้สูญหายเว้นแต่จะพิสูจน์ให้เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว (มาตรา 16)

1.8 การเลิกประกอบกิจการและการส่งมอบบัญชี (มาตรา 17)

เมื่อเลิกประกอบกิจการโดยมิได้ชำระบัญชี ให้ส่งมอบบัญชีและเอกสารประกอบแก่สารวัตรใหญ่บัญชีภายใน 90 วัน และให้สารวัตรใหญ่เก็บรักษาบัญชีและเอกสารดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.9 อำนาจของอธิบดี (มาตรา 7)

- 1) กำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ
- 2) กำหนดข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี

- 3) กำหนดระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี
- 4) กำหนดเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี
- 5) กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีในเรื่องใด เรื่องหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง
- 6) กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี

1.10 บทกำหนดโทษ

ในพระราชบัญญัติฉบับใหม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการลงโทษแตกต่างจากกฎหมายฉบับเดิมในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มีโทษผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือผู้ทำบัญชีโดยเฉพาะ
- 2) โทษทั้งปรับ ทั้งจำคุก และรุนแรงขึ้น
- 3) อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ กรณีการกระทำผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือโทษปรับและจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน (มาตรา 41)

2. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายใหม่ที่ประกาศใช้ทดแทนพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 มีทั้งหมด 78 มาตรา จัดแบ่งเป็น 9 หมวดและบทเฉพาะกาล ทั้งนี้ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชีมีความสำคัญต่อการดำเนินการของสำนักบัญชีเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้สำนักบัญชีดำเนินการตามมาตรฐาน มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนอาจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สำนักบัญชีมีความน่าเชื่อถือต่อผู้ประกอบการธุรกิจที่จะตัดสินใจมาใช้บริการ จึงสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

2.1 คำนิยามของ "วิชาชีพบัญชี"

"วิชาชีพบัญชี" หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ทั้งนี้ ในภายหน้าหากเห็นว่ามึบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านใดที่มีความสำคัญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์อาจออกกฎกระทรวงกำหนดบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านนั้นเพิ่มเติมขึ้นในคำนิยามวิชาชีพบัญชีก็ได้ เช่น การตรวจสอบภายใน เป็นต้น

2.2 สภาวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

- 2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
- 3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
- 4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 5) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 6) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
- 7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- 8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
- 10) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- 11) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- 12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี
- 14) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

2.3 โครงสร้างองค์กรตาม พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล การพัฒนาความรู้ ส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีคุณภาพ และควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งคณะกรรมการต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน และคณะกรรมการอื่น ๆ ซึ่งมีโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการแต่ละชุด

2.4 สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี แบ่ง 2 ประเภท ดังนี้

1) สมาชิกสามัญ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางการบัญชี หรือสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพกำหนด

2) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทย ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือสาขาอื่นที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพพิจารณาเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพบัญชี กรณีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต้องเป็นบุคคลซึ่งมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี สมาชิกสมทบ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และสำเร็จการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี และสมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิกตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญ มีดังต่อไปนี้ (1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่ (2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่ (3) เลือกตั้ง รับผิดชอบ หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่งอื่นอันเกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี (4) สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเข้าชื่อเสนอร่างข้อบังคับต่อสภาวิชาชีพบัญชีได้ (5) สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ (6) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียม (7) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และ (8) สิทธิและหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดสมาชิกวิสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่ตาม (1) (6) (7) และ (8)

2.5 มาตรฐานการบัญชี

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบัญชี มีจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 11 คน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก 6 หน่วยงานทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการบัญชี

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานบัญชี

1. บริบทของ สำนักงานบัญชี

สำนักงานบัญชี หมายถึง สำนักงานที่ให้บริการด้านการทำบัญชี ซึ่งสำนักงานบัญชีอาจจัดตั้งในรูปแบบบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้โดยหัวหน้าสำนักงาน หรือผู้เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านการให้บริการรับทำบัญชีในสำนักงานอย่างน้อย 1 คน ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีปฏิบัติงานเต็มเวลาและแจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ไว้แล้ว และมีผู้ช่วยผู้ทำบัญชีที่มี คุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีอย่างน้อย 1 คนปฏิบัติงานเต็มเวลาสังกัดอยู่

ขนาดของสำนักงานบัญชี เริ่มจากขนาดเล็กในรูปของเจ้าของคนเดียว ไปจนถึงในรูปแบบของบริษัท ซึ่งจำนวนพนักงานของกิจการประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับจำนวนลูกค้าว่ามีมากน้อยเพียงใดก็จะรับพนักงานมาให้เหมาะสมกับปริมาณงาน เพราะการจัดทำบัญชีจะมีกำหนดแล้วเสร็จของงานใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่รอบบัญชีของกิจการที่ว่าจ้างจะสิ้นสุดลง ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกๆ ปี ดังนั้นจำนวนพนักงานจึงต้องแบ่งความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับปริมาณของงานที่สามารถแล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลา

2. ขอบเขตของสำนักงานบัญชี

ลักษณะของงานบริการที่สำนักงานบัญชีบริการให้กับธุรกิจจะประกอบด้วย

1. ทางด้านการบันทึกบัญชี
2. ทางด้านภาษีอากร อาทิ เช่น การกรอกแบบเสียภาษีต่าง ๆ และบริการนำยื่นภาษีให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ทางด้านการจัดระบบบัญชี
4. การบริการด้านฝึกอบรมพนักงานฝ่ายบัญชีของธุรกิจต่าง ๆ
5. งานทางด้านที่ปรึกษาทางบัญชี

นอกจากนี้โดยส่วนใหญ่สำนักงานบัญชีจะมีการเปิดบริการทางด้านกฎหมายเพื่อรองรับงานทางด้านจดทะเบียนและการนำนิติกรรมอื่น ๆ โดยการเปิดสำนักงานกฎหมายควบคู่กับการเปิดธุรกิจจัดทำบัญชี ขนาดของสำนักงานบัญชี จะเริ่มจากขนาดเล็กในรูปของเจ้าของคนเดียวไปจนถึงในรูปของบริษัทซึ่งจำนวนพนักงานของกิจการประเภทนี้จะขึ้นกับจำนวนลูกค้าว่ามีมากน้อยเพียงใดเพื่อจะรับพนักงานมาให้เหมาะสมกับปริมาณงานเพราะการจัดทำบัญชีจะมีกำหนดการแล้วเสร็จของงานใกล้เคียงกันโดยส่วนใหญ่รอบบัญชีของกิจการที่ว่าจ้างจะสิ้นสุดลง ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุก ๆ ปี

ดังนั้นจำนวนพนักงานจึงต้องแบ่งความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับปริมาณของงานที่สามารถแล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาได้

3. บทบาทของนักบัญชี

นักบัญชี คือ ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะกระทำในฐานะลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือในฐานะอื่นใดก็ตาม นักบัญชี ได้แก่ บุคคลดังต่อไปนี้

1. กรณีเป็นพนักงานของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ได้แก่ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี สมทบบัญชี หัวหน้าแผนกบัญชี หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

2. กรณีเป็นสำนักงานบริการรับทำบัญชี ได้แก่

2.1 สำนักงานมิได้จัดตั้งในรูปคณะบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ หัวหน้าสำนักงาน

2.2 สำนักงานจัดตั้งในรูปคณะบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งรับผิดชอบในการให้บริการรับทำบัญชี

2.3 สำนักงานจัดตั้งในรูปของนิติบุคคล ผู้ทำบัญชี คือ กรรมการ

3. กรณีเป็นผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระที่เป็นบุคคลธรรมดา ผู้ทำบัญชี คือ ผู้ประกอบวิชาชีพ

4. ผู้ช่วยผู้ทำบัญชี ในกรณีที่ผู้ทำบัญชีรับทำบัญชีเกินกว่า 100 ราย ต้องมีผู้ช่วยที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกับผู้ทำบัญชี

สำหรับคุณสมบัติและเงื่อนไขของนักบัญชี มีดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของนักบัญชี

1.1 วุฒิปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการบัญชีสามารถจัดทำบัญชีได้ตามเงื่อนไขดังนี้

1.1.1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ซึ่งมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท หรือมีสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท หรือมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

1.1.2 บริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท หรือมีสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท หรือมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท

1.2 วุฒิปริญญาตรี สาขาการบัญชี สามารถจัดทำบัญชีได้ทุกนิติบุคคล

2. คุณสมบัติอื่น

2.1 ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

2.2 มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำหน้าที่เป็นนักบัญชีได้

2.3 ไม่เคยต้องโทษ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี เว้นแต่พ้นระยะที่ถูกลงโทษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

สำหรับหลักเกณฑ์ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ประกอบด้วยการเก็บนับชั่วโมงการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของผู้ทำบัญชี ประกาศออกมาครั้งแรกเมื่อปี 2547 กำหนดให้ผู้ทำบัญชีมีหน้าที่ต้องเก็บนับชั่วโมงการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ เป็นรายรอบ 3 ปี จำนวน 27 ชั่วโมง โดยใน 27 ชั่วโมงนี้ จะต้องเป็นชั่วโมงบัญชีไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง ทั้งนี้ในแต่ละปีปฏิทินต้องเก็บชั่วโมงให้ได้ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวใช้บังคับใช้มาเกือบ 10 ปีเต็ม ในปี 2557 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ก็ได้ออกประกาศใหม่อีกฉบับหนึ่ง เรื่อง “กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ.2557” โดย ส่วนใจความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเก็บนับชั่วโมงยังคงดำรงเจตนารมณ์เดิม ในเรื่องของการส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องในฐานะที่เป็นหนึ่งในวิชาชีพที่มีความสำคัญอาชีพหนึ่งต่อภาคธุรกิจการค้า ส่วนในรายละเอียดของหลักเกณฑ์ได้ปรับปรุงสาระเกี่ยวกับรอบปีการพัฒนาความรู้ ต่อเนื่องทางวิชาชีพและเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่ต้องเก็บนับอีกส่วนหนึ่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้แก้ไขประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง "กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2557 ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2557) โดยสรุป ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 ผู้ทำบัญชีต้องมีจำนวนชั่วโมง CPD ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปีปฏิทิน เว้นแต่ผู้ทำบัญชีที่แจ้งการเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับปีแรกและมีระยะเวลาที่เหลือหลังการแจ้งในปีนั้นน้อยกว่า 6 เดือนให้เริ่มพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพในปีถัดไป โดยจำนวนชั่วโมง CPD ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชี ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งและเนื้อหาด้านอื่น

4. การจัดทำบัญชี

การทำบัญชี หมายถึงงานศิลปะของการนำรายงานและเหตุการณ์ทางการเงินมาจัดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผลและวิเคราะห์ ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์คำว่า การบัญชี (Book-keeping) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย เช่น

“การบัญชี คือ การจดบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงิน และสิ่งที่มีค่าเป็นเงินไว้ในสมุดบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นระเบียบถูกต้องตามหลักการ และสามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการในระยะเวลาหนึ่งได้” (สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี, 2551)

การทำบัญชี (Bookkeeping) หมายถึง งานประจำที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกและรวบรวมข้อมูลประจำวันเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินได้การทำบัญชีเป็นงานย่อยส่วนหนึ่งของการบัญชี บุคคลผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชี เรียกว่า นักบัญชี (Accountant) ส่วนผู้ที่มีหน้าที่บันทึกและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเงินประจำวัน เรียกว่า ผู้ทำบัญชี (Bookkeeper)

ทั้งนี้ ประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการทำบัญชี ได้แก่ ช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการได้ ช่วยให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่า กิจการในสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน ซึ่งเป็นส่วนของเจ้าของกิจการเป็นจำนวนเท่าใด การทำบัญชีเป็นการรวบรวมสถิติอย่างหนึ่งที่ช่วยในการบริหารงาน และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงาน และควบคุมกิจการให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย เพื่อบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลัง และจำแนกตามประเภทของรายการค้าไว้ และเพื่อให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำบัญชีของกิจการต่าง ๆ

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการ

1.1 ปัจจัยภายในกิจการ (Internal Factors) เป็นปัจจัยที่กิจการสามารถกำหนด และควบคุมได้ ได้แก่วัตถุประสงค์ทางการตลาด กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด ต้นทุนและผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับราคา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ทางการตลาด (Marketing Objectives) ก่อนการกำหนดราคา ผู้บริหารจะทำการกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ทางการตลาดไว้แล้ว จะเริ่มจากการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดส่วนประสมการตลาดอื่น ๆ จากนั้นจึงทำการกำหนดราคาให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ดังกล่าว การกำหนดวัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการกำหนดราคาให้ง่ายขึ้น และนำไปสู่ความสำเร็จทางการตลาดได้ในที่สุด การกำหนดวัตถุประสงค์ในการกำหนดราคา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายราคากลยุทธ์ราคา และวิธีการในการกำหนดราคา วัตถุประสงค์ในการกำหนดราคา แบ่งได้ดังนี้

1) วัตถุประสงค์เพื่อความอยู่รอดของกิจการ (Survival) ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อำนาจการซื้อลดลงส่งผลให้ยอดขายกิจการลดลง การแข่งขันสูง ปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน หากเกิดสถานการณ์ดังกล่าว วัตถุประสงค์ในการตั้งราคาพอครอบคลุมต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่บางส่วนทำให้ราคาสินค้าลดลงอาจมีกำไรเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย เพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ในระยะเวลานั้น ๆ จนกว่าจะพ้นวิกฤตการณ์ จึงค่อยปรับราคากันใหม่

2) วัตถุประสงค์เพื่อกำไรสูงสุด (Current Profit Maximization) วัตถุประสงค์นี้ต้องการกำไรสูงสุด สภาพคล่องทางการเงินหรือผลตอบแทนในการลงทุนในระยะสั้นๆ แต่มีข้อจำกัดที่ต้องทราบถึงความสัมพันธ์ของอุปสงค์และต้นทุน ณ ระดับราคาต่าง ๆ เพื่อเลือกกำหนดราคาที่ได้ผลตอบแทนที่สูงสุดอย่างไรก็ตามการกำหนดวัตถุประสงค์นี้อาจมีผลต่อการดำเนินธุรกิจระยะยาว

3) วัตถุประสงค์เพื่อส่วนครองตลาด (Market Share Leadership) วัตถุประสงค์นี้ จะเป็นวัตถุประสงค์ในระยะยาว การกำหนดราคาสินค้าไว้ต่ำจะส่งผลให้ได้ส่วนครองตลาดสูงสุด และสามารถลดต้นทุนลงได้ต่ำสุดด้วย

4) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นผู้นำด้านคุณภาพ (Product Quality Leadership) การกำหนดราคาสูงแสดงถึงคุณภาพของสินค้าในระดับสูง ซึ่งจะทำให้ได้รับกำไรต่อหน่วยสูงด้วย โดยเฉพาะสินค้าที่กิจการต้องลงทุนในการวิจัยและพัฒนาไปมาก

5) วัตถุประสงค์ในการกำหนดราคาลักษณะอื่น ๆ เช่น การกำหนดราคาเพื่อป้องกันการเข้าสู่ตลาด ของคู่แข่ง การรักษาเสถียรภาพของราคา นอกจากนี้กิจการที่ไม่ได้หวังผลกำไร ยังมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดราคาที่แตกต่างกันออกไป

1.1.2 กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix Strategy) การกำหนดราคา ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ ของส่วนประสมการตลาดอื่น ๆ ผลผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด การกำหนด ราคาสูงก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีกับผลิตภัณฑ์ ขณะเดียวกันการ กำหนดราคาผลิตภัณฑ์ใหม่สูงเป็นการชักจูงคู่แข่งให้เข้ามาสู่ตลาดได้เร็วขึ้น และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ อาจต้องเปลี่ยนแปลงราคาหรือการส่งเสริมการตลาด ให้สอดคล้องกันด้วย การเลือกช่องทางการจัด จำหน่ายต้องสอดคล้องกับการกำหนดราคาสูงหรือต่ำด้วยสินค้าสะดวกซื้อ โดยทั่วไปการกำหนดราคา ต่ำจะมีการจัดจำหน่ายอย่างกว้างขวางขณะที่ผลิตภัณฑ์ที่กำหนดราคาสูงต้องเลือกช่องทางการจัด จำหน่ายเฉพาะ คือไม่ต้องขายหลายแห่งก็ได้ การส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่ แตกต่างกันไปตามกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการตลาดและส่งผลต่อ การกำหนดราคาด้วย

1.1.3 ต้นทุน (Cost) ต้นทุนเป็นปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดราคา โดยการรวมต้นทุน ที่เกี่ยวข้องบวกกำไรเป็นราคาขายแต่ต้นทุนที่ต่ำกว่าย่อมได้เปรียบ ดังนั้น การศึกษาถึงโครงสร้างของ ต้นทุนนอกเหนือจากการกำหนดต้นทุนรวมมาจากต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนกึ่งผันแปร แล้วยังต้องคำนึงถึงปริมาณการผลิตที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่ำสุดอันอาจเกิดจากประสบการณ์ของ กิจการ หรือทำเลที่ตั้ง เป็นต้น

1.1.4 ผู้มีอำนาจในการกำหนดราคามีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับราคา การกำหนด ราคามีฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายการเงิน ฝ่ายขาย และฝ่ายการตลาด ดังนั้นจึง จำเป็นต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับราคา สำหรับกิจการขนาดเล็กผู้บริหาร เพียงคนเดียวจะทำการตัดสินใจแต่กิจการขนาดใหญ่อาจมีหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบเป็นผู้บริหารระดับกลาง เช่นผู้จัดการผลิตภัณฑ์หรือผู้จัดการฝ่ายการตลาด สำหรับสินค้า อุตสาหกรรมอาจกำหนดให้พนักงานขายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดราคาด้วยก็ได้

1.2 ปัจจัยภายนอกกิจการ (External Factors) เป็นปัจจัยที่กิจการไม่สามารถควบคุมได้ แต่ต้องคำนึงถึงในการจัดการราคา ได้แก่ ตลาด อุปสงค์ของตลาด การแข่งขัน ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ผู้จัดจำหน่าย สภาพเศรษฐกิจ รัฐบาลและจริยธรรมทางธุรกิจ มีรายละเอียดสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ตลาดและอุปสงค์ (The Market and Demand) เป็นการพิจารณาถึงปริมาณการเสนอซื้อของลูกค้าที่มีต่อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้านั้นรวมทั้งพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้ซื้อที่จะมีการเปลี่ยนแปลงราคา ปริมาณการเสนอซื้อของลูกค้าจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความว่องไวของลูกค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้านั้น ดังนั้นเพื่อที่จะสามารถกำหนดราคาได้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของความยืดหยุ่นของอุปสงค์เพื่อที่จะได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อได้อย่างเหมาะสม

1.2.2 ประเภทของลูกค้า การตั้งราคาต้องตั้งให้เหมาะสมกับประเภทของลูกค้าขนาดของลูกค้า รวมทั้งการยอมรับราคาของลูกค้าแต่ละกลุ่มที่มีต่อสินค้าแต่ละอย่าง

1.2.3 ผู้ขายมีวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต (supplier) วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตจะเป็นต้นทุนของสินค้าและเป็นราคาของสินค้าในที่สุด ดังนั้นความสามารถในการต่อรองราคาของวัตถุดิบและปัจจัยการผลิต จะมีผลต่อต้นทุนและราคาของสินค้าด้วย

1.2.4 ภาวะการแข่งขัน (Competition) ธุรกิจจำเป็นต้องศึกษาภาวะการแข่งขันเพื่อกำหนดกลยุทธ์ราคาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาสินค้าใดที่มีคู่แข่งมากราคาจะมีแนวโน้มต่ำสินค้าใดที่มีคู่แข่งน้อยราคามีแนวโน้มสูง

1.2.5 ภาวะเศรษฐกิจ (Economic environment) กลยุทธ์ด้านราคาต้องสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ

การให้บริการแก่ผู้มารับบริการถือเป็นหัวใจสำคัญของหน่วยงานที่เป็นการบริการ เช่น หน่วยงานราชการ ธนาคาร หรือศูนย์บริการต่าง ๆ และการบริการถือว่าเป็นทัศนคติที่ผู้รับบริการสะสมข้อมูลความคาดหวังไว้ว่าจะได้รับจากบริการ ซึ่งหากอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผู้รับบริการก็จะมี ความพึงพอใจในการให้บริการตามองค์ประกอบความพึงพอใจคุณภาพบริการของแต่ละคนที่มีความ พึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งความหมายของคุณภาพการบริการ คือ การให้บริการที่มีคุณภาพเป็นหนทาง หนึ่งที่ทำให้การบริการประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะองค์กรที่มีรูปแบบการให้บริการที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพราะคุณภาพในการบริการนั้นได้ กลายเป็นข้อกำหนดหนึ่งที่ต้องนำ มาพิจารณาในการเลือกรับ บริการ องค์กรต่าง ๆ และได้มีนักวิชาการ หลายท่านได้ให้ความหมายแนวคิดและปัจจัยที่เกี่ยวกับ คุณภาพการให้บริการ โดยนักการตลาดต้องการทำวิจัยเพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การตัดสินใจซื้อ บริการของลูกค้าโดยทั่วไปไม่ว่าธุรกิจแบบใดก็ตามลูกค้าจะใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ พิจารณาถึงคุณภาพของ การให้บริการ (ภัทรดน้อย พิริยะธนภัทร, 2559)

1. การเข้าถึงลูกค้า บริการที่ให้กับลูกค้าต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลา สถานที่ แก่ลูกค้า
2. การติดต่อสื่อสาร มีการอธิบายอย่างถูกต้องโดยใช้ภาษาที่ลูกค้าเข้าใจง่าย
3. ความสามารถ บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญและมีความรู้ความสามารถในงาน
4. ความมีน้ำใจ บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่มีความเป็นกันเอง มีวิจรรย์ญาณ
5. ความน่าเชื่อถือ บริษัทและบุคลากรต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการบริการ โดยเสนอบริการที่ดีแก่ลูกค้า
6. ความไว้วางใจ บริการที่ให้กับลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง
7. การตอบสนองลูกค้า พนักงานจะต้องให้บริการและแก้ไขปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็ว ตามที่ลูกค้าต้องการ
8. ความปลอดภัย บริการที่ให้อาจปราศจากอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่าง ๆ
9. การสร้างบริการให้เป็นที่รู้จัก บริการที่ลูกค้าได้รับจะทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงคุณภาพบริการดังกล่าวได้
10. การเข้าใจและรู้จักลูกค้า พนักงานต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า และให้ความสนใจตอบสนองความภักดีจากลูกค้า

2. แนวคิดเกี่ยวข้องกับหลักการกำหนดค่าบริการ

2.1 แนวความคิดเรื่องราคา มูลค่า และอรรถประโยชน์

แนวคิดราคา (Price) หมายถึง จำนวนเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ (สินค้าและ/หรือบริการ) โดยผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน ราคาเป็นปัจจัยหนึ่งของการตลาดที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้บริโภค หากประเมินว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีมูลค่า (Value) และก่อให้เกิดอรรถประโยชน์ (Utility) เหมาะสมกับราคาหรือจำนวนเงินที่จ่ายไป

มูลค่า (Value) หมายถึง ผลของการประเมินที่กำหนดในรูปของเงินตราที่สามารถสร้างความพอใจให้แก่ผู้ประเมินซึ่งในที่นี้หมายถึงลูกค้า

อรรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ว่านำไปทำอะไรได้บ้าง เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภคอย่างไรบ้าง

ดังนั้น นักการตลาดจึงต้องคำนึงถึงมูลค่าและอรรถประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ในสายตาของบริโภคในการกำหนดราคาเพื่อยืดหลักความพึงพอใจของผู้บริโภค เพราะมิได้หมายความว่า ผู้บริโภคจะต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีราคาต่ำเสมอไปผลิตภัณฑ์บางชนิดหากขายราคาต่ำมาก ๆ อาจขายไม่ออกก็ได้เพราะผู้บริโภคประเมินมูลค่าและอรรถประโยชน์ต่ำ หรือหากขายราคาสูงมาก ๆ ก็อาจขายไม่ได้เช่นกัน หากผู้บริโภคประเมินแล้วรู้สึกแพง เป็นต้น ราคาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในหลาย ๆ

ด้านด้วยกัน เพราะราคาเป็นปัจจัยตัวเดียวในส่วนประสมการตลาดที่ก่อให้เกิดรายได้ต่อกิจการ ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ล้วนแล้วแต่เป็นค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ความสำคัญของราคา

ความสำคัญของราคา มีดังต่อไปนี้

1. ราคามีความสำคัญต่อกิจการ ทั้งนี้เพราะราคาเป็นตัวกำหนดความต้องการของตลาดเป้าหมายและจะส่งผลต่อรายได้และกำไรของกิจการได้ จึงทำให้กิจการต้องให้ความสนใจต่อการกำหนดราคาเพราะมีความสำคัญต่อการอยู่รอด การเจริญเติบโตของกิจการ นอกจากนี้กิจการยังใช้เป็นกลยุทธ์สำหรับการแข่งขันหรือการสร้างส่วนครองตลาดของกิจการได้

2. ราคามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะเป็นพื้นฐานในการจัดสรรทรัพยากรและปัจจัยการผลิต จึงใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางของการลงทุนและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต เช่น ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ปีไหนพืชผลทางเกษตรมีราคาดี ก็จะส่งผลให้สินค้าอื่น ๆ ขายดีไปด้วย เพราะผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีอำนาจซื้อจึงทำให้เศรษฐกิจโดยรวมดีตาม ในทำนองตรงข้ามหากพืชผลทางการเกษตรขายไม่ได้ราคาหรือราคาต่ำก็จะทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศยากจนเพราะไม่มีรายได้จึงไม่มีกำลังซื้อ

ประเภทของราคา อาจแบ่งได้ 3 ประเภทดังนี้

1. ราคาที่ธุรกิจตั้งขึ้น เป็นราคาที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตกำหนดขึ้น โดยถือเกณฑ์ทางด้านต้นทุน ความต้องการของลูกค้า และภาวะการแข่งขัน รวมทั้งปัจจัยที่ธุรกิจสามารถควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้ เช่น การตั้งราคา สินค้าโดยทั่วไปในท้องตลาดซึ่งธุรกิจสามารถควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้ เช่น การตั้งราคาสินค้าโดยทั่วไปในท้องตลาดซึ่งธุรกิจสามารถกำหนดราคาขึ้นเองได้ ทั้งนี้ไม่รวมถึงสินค้าเกษตร ซึ่งสินค้าเหล่านี้กำหนดราคาสินค้าได้ด้วยตัวเอง

2. ราคาตลาด เป็นราคาที่กำหนดขึ้นโดยความต้องการซื้อสินค้าทั้งสิ้น หรืออุปสงค์ตลาด กับความต้องการขายทั้งสิ้น หรืออุปทานตลาด กับความต้องการขายทั้งสิ้น หรืออุปทานตลาด เป็นราคาเป็นราคาที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

3. ราคาที่รัฐบาลกำหนด เป็นวิธีการที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงการกำหนดราคาของธุรกิจ โดยมีรูปแบบทั่วไป

- 3.1) การกำหนดราคาขึ้นสูง หรือการควบคุมราคาสำหรับสินค้าบางชนิด
- 3.2) การกำหนดราคาขึ้นต่ำ
- 3.3) การพยุงราคา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งราคา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งราคามีมากมาย แต่ปัจจัยหลักที่ควรคำนึงในการตั้งราคาหรือบริการต่าง ๆ ได้แก่

1. ผู้บริโภคหรือลูกค้า (Costumers) คือ เป้าหมายของธุรกิจทุกประเภทพนักงานขายจึงมีหน้าที่และภารกิจที่ต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า เป้าหมายอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและรักษาลูกค้าเหล่านั้นไว้ได้

2. คู่แข่งขัน (Competitors) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบันที่ดำเนินกิจการด้านธุรกิจอย่างเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถใช้แทนกันได้ โดยต้องแข่งขันกันด้านการขาย การผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นกิจการที่ยึดครองตลาดให้มากที่สุด นอกจากนี้การแข่งขันของกิจกรรมทางธุรกิจยังมีความสำคัญต่อประชาชนทั้งระบบเศรษฐกิจดังนี้

1) มีสินค้าให้เลือกหลากหลายมากขึ้น เมื่อธุรกิจต่างแข่งขันกันมากก็จะต้องมีสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น เป็นผลดีแก่ประชาชนที่จะมีโอกาสเลือกใช้สินค้าได้ตามความต้องการ

2) สินค้ามีคุณภาพสูงขึ้น การแข่งขันเพื่อครองส่วนแบ่งของตลาดให้ได้มากที่สุดและนานที่สุด สินค้าจะต้องมีคุณภาพมากที่สุดเพราะเป็นแรงจูงใจสำคัญของลูกค้า

3) ราคาสินค้าถูกลง สินค้าชนิดใดก็ตามเมื่อมีจำนวนมาก โอกาสในการเลือกก็มีสูง คู่แข่งขันธุรกิจจะใช้กลยุทธ์จูงใจลูกค้าด้วยการลดราคา หรือให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เพราะปริมาณสินค้าที่มีอยู่ในท้องตลาดค่อนข้างมาก

4) มีการพัฒนาสินค้าแปลกใหม่ขึ้นเรื่อย ๆ กิจการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่มีคู่แข่งมากจะต้องคิดค้นวิธีการผลิตที่จะทำให้สินค้ามีคุณภาพสูงขึ้น รวมทั้งคิดค้นประดิษฐ์ปรับปรุงสินค้าอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

2.2 ต้นทุน (Cost) หมายถึง ต้นทุนเป็นปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดราคา โดยการรวมต้นทุนที่เกี่ยวข้องบวกกำไรเป็นราคาขายแต่ต้นทุนที่ต่ำกว่าย่อมได้เปรียบ ดังนั้นการศึกษาถึงโครงสร้างของต้นทุนนอกเหนือจากการกำหนดต้นทุนรวมมาจากต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนกึ่งผันแปรแล้วยังต้องคำนึงถึงปริมาณการผลิตที่ก่อให้เกิดต้นทุนต่ำสุดอันอาจเกิดจากประสิทธิภาพของกิจการ หรือทำเลที่ตั้ง เป็นต้น

2.3 ผลิตภัณฑ์ นโยบาย และกลยุทธ์ของบริษัท (Company's products and strategies)

1) ผลิตภัณฑ์ของบริษัท (company's products) การตั้งราคาจะต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติ ประโยชน์ และตำแหน่งของผลิตภัณฑ์

2) นโยบายและกลยุทธ์ของบริษัท(company policies and strategies) การกำหนดราคารั้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของบริษัทด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้านโยบายกำหนดไว้ว่าเป็นการตั้งราคาเพื่อช่วยเหลือสังคมหรือเป็นการให้บริการสังคมของหน่วยงานรัฐบาลก็จะใช้นโยบายการตั้งราคาต่ำ

3. ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่ตนมีอยู่ในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาภายในองค์กรหรือในกลุ่มคนในสถานต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (ทิพย์สุคนธ์ บุณรอด, 2563)

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการหลอมความแตกต่างทางด้านความคิด ความสนใจ ความต้องการ หรือพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในองค์กรให้หันไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีศิลปะ ไม่มีความขัดแย้งในองค์กรอีกต่อไปในขณะใดขณะหนึ่ง หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำหมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีของตนกระตุ้นชี้้นำให้บุคคลอื่นเกิดความเต็มใจแล้วกระตือรือร้นปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือของกลุ่ม

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งทฤษฎีภาวะผู้นำได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ องค์กร (ประสาน หอมพูล และ ทิพวรรณ หอมพูล, 2540)

3.1 ทฤษฎีเชิงคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Theory)

ทฤษฎีนี้ได้อธิบายคุณลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างผู้นำและไม่ใช่นำ ในอดีตที่ผ่านมาผู้นำแบบเก่าจะใช้วิธีสืบทอดต่อ ๆ กันมาตามประเพณีดั้งเดิม (traditional) แล้วเปลี่ยนมาเป็นการค้นหาคุณลักษณะของภาวะผู้นำ และได้พยายามแยกแยะถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำออกมา แล้วพบว่าคนเป็นผู้นำจะมีลักษณะเฉพาะด้านบุคลิกภาพ ภาวะอารมณ์และจิตใจ ความต้องการ แรงขับ และค่านิยมที่แตกต่างกับคนไม่เป็นผู้นำ โดยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิผลที่มักพบที่แตกต่างกันระหว่างผู้นำและไม่ใช่นำ ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านบุคลิกทั่วไป (2) คุณลักษณะด้านบุคลิกที่สัมพันธ์กับงาน (3) บุคลิกลักษณะทางจิตใจ และทักษะทางปัญญา (4) คุณลักษณะด้านการสังคม (5) แรงจูงใจในการทำงาน

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีเชิงคุณลักษณะของผู้นำเชื่อว่า ภาวะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและความสามารถของคนซึ่งมีลักษณะโดดเด่นเป็นพิเศษเฉพาะบางอย่าง ที่จะไม่พบในตัวบุคคลที่ไม่ใช่นำ เช่น มีความทะเยอทะยานและมีพลัง มีความซื่อสัตย์และยึดหลักคุณธรรม มีความปรารถนา

ดีที่จะนำผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถด้านสติปัญญา มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำ มีความอดทนต่อภาวะความเครียด และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์

3.2 ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมของผู้นำ (Behavioral Theory)

จากความไม่มั่นใจในทฤษฎีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น แนวทางการศึกษาภาวะผู้นำจึงเปลี่ยนมาศึกษาด้านพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกต่อผู้ตาม หรือ ผู้ปฏิบัติงานแทน ทฤษฎีพฤติกรรมเชื่อว่า แบบพฤติกรรมบางอย่างโดยเฉพาะทำให้ผู้นำแตกต่างจากผู้ไม่เป็นผู้นำ พฤติกรรมผู้นำมีผลต่อทัศนคติและการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกมาด้วยจึงจะทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้ผู้นำมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น จนได้รับการยอมรับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของภาวะผู้นำสมัยใหม่ ซึ่งเรียกว่า พฤติกรรมแห่งความสำเร็จของผู้นำ มีอย่างน้อย 3 แนวคิด ประกอบด้วย (สมยศ นาวิการ, 2560)

1) การศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยไอโอวา Kurt Lewin และคณะได้ศึกษาวิจัยในนามของมหาวิทยาลัยไอโอวา ผลการศึกษาได้กำหนดรูปแบบพฤติกรรมของผู้นำออกเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) ผู้นำแบบเผด็จการ (autocratic style) เป็นผู้นำที่ชอบใช้อำนาจโดยวิธีการออกคำสั่ง ควบคุมผู้ปฏิบัติงานอย่างเข้มงวด ยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับเป็นเครื่องมือควบคุมการทำงาน มักจะตัดสินใจด้วยตนเองแต่ผู้เดียว ไม่ฟังความคิดเห็นของคนรอบข้าง (2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (democratic style) เป็นผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการโต้ตอบระหว่างผู้นำและผู้ปฏิบัติงานโดยใช้การป้อนกลับเป็นโอกาสในการชี้แนะ ช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น และ (3) ผู้นำแบบเสรีนิยม (laissez - faire style) เป็นผู้นำที่ให้อิสระในการทำงานและการตัดสินใจ มีการมอบหมายงานแต่ปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามสบาย ผู้นำจะเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะและให้คำแนะนำในบางโอกาส

2) การศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สเตท สามารถจำแนกพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1) ผู้นำแบบมุ่งงาน (initiating structure) ผู้นำแบบนี้มีลักษณะของความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีการกำหนดเป้าหมายและบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนมีการวางแผนการทำงาน และกำหนดตารางเวลาทำงานแน่นอน เน้นการทำงานให้เป็นไปตามขั้นตอน มีการกำหนดมาตรฐานงาน มีการติดต่อสื่อสารกับทุกคนมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน

2.2) ผู้นำแบบมุ่งคน (consideration) ผู้นำแบบนี้มีลักษณะของการดูแลเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำมีมิตรภาพที่ดีกับผู้ปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจต่อกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ให้ความอบอุ่น เอาใจใส่ดูแลขวัญและกำลังใจ และสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน

3) การศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยมิชิแกน กล่าวว่า แบบพฤติกรรมของผู้นำมี 2 แบบ ได้แก่

3.1) แบบที่มุ่งเน้นงาน (job centered) ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมของผู้นำที่เน้นการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เน้นวิธีการ ขั้นตอน เทคนิคในการทำงาน ผู้นำจะให้ความสนใจกับความสำเร็จของงานเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกและสภาพจิตใจของผู้ปฏิบัติงานมากนัก มีการวางแผน กำหนดตารางเวลาการปฏิบัติงาน การประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชา จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคกับผู้ใต้บังคับบัญชา

3.2) แบบมุ่งตัวคน (employee – centered) หมายถึงพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำจะคำนึงถึงสภาพจิตใจ ทุกข์สุข และสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงาน จะพยายามสร้างความสามัคคีในกลุ่มงาน สนใจความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึง ความไว้วางใจ ความมั่นใจ การแสดงความเป็นมิตร มีการรวมกลุ่มระหว่างบุคคลเพื่อระดมความคิด สร้างความร่วมมือและการตกลงร่วมกัน สร้างแรงดลใจให้บุคคลอื่น ทำให้คนรู้สึกว่างานมีความสำคัญต่อเขา สร้างความร่วมมือในทีมงาน มีความสามารถกระตุ้นจิตใจให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในงาน

3.3 ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theories)

จากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันที่รุนแรง มีปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องคอยกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กร โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนยอมให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการทำงานมากขึ้น ในปี ค.ศ 1979 Burns ได้เขียนหนังสือชื่อ leadership โดยเสนอแนวคิดที่ว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองนั้นมี 2 แบบ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (transactional leadership) กับ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (transformational leadership) แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Exchange Theory โดยเน้นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ระหว่างผู้นำกับผู้ปฏิบัติงาน ทั้งผู้นำและผู้ปฏิบัติงานต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ต่างอำนวยความสะดวกซึ่งกันและกัน ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นแนวคิดของทฤษฎีแนวใหม่ ที่ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของผู้นำไม่รวมผู้ปฏิบัติงานและสถานการณ์ ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้นำจะเป็นกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความสนใจตนเองที่จะปฏิบัติงานในองค์กร

4. ทฤษฎีตัวแทน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) มองว่า มนุษย์ทุกคนในองค์กรย่อมมีแรงผลักดันที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการจะพยายามหาหนทางสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการก็ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าหนทางนั้นเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับตนเองด้วย

ทั้งนี้ สมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังทฤษฎีการเป็นตัวแทนก็คือ ผู้เป็นเจ้าของกิจการ หรือผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการต่างมีความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการจะสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเองโดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือความมั่งคั่งสูงสุดแก่ตัวผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือไม่ ความสัมพันธ์ในทางธุรกิจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากความยินยอมพร้อมใจระหว่างบุคคลสองฝ่าย โดยที่บุคคลฝ่ายหนึ่งคือตัวแทน (Agent) ตกลงที่จะทำการในฐานะที่เป็นตัวแทนให้กับอีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่าตัวการ (Principal) โดยที่แต่ละฝ่ายย่อมมีแรงจูงใจที่จะตัดสินใจที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว ความขัดแย้งกันในผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นเมื่อแต่ละฝ่ายดำเนินการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองกล่าวคือ ผู้ถือหุ้นเป็นผู้มอบหมายให้ผู้บริหารดำเนินการแทนตน การที่ผู้ถือหุ้นไม่สามารถล่วงรู้ข้อมูลการตัดสินใจของผู้บริหารย่อมทำให้เกิดต้นทุนจากการมอบอำนาจดำเนินการขึ้น (Agency Costs) ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และต้นทุนในการจูงใจให้ผู้บริหารตัดสินใจดำเนินการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือหุ้น (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543)

นอกจากนี้ ทฤษฎีตัวแทนยังกล่าวว่า องค์กรแบบเดิมลักษณะของงานจะคงที่ พนักงานแต่ละคนจะได้รับมอบหมายงานเฉพาะ และทำงานในกลุ่มเดิมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่ในองค์กรสมัยใหม่พนักงานต้องเพิ่มศักยภาพของตนที่จะเรียนรู้และสามารถทำงานที่เกี่ยวข้องได้รอบด้าน และมีการสับเปลี่ยนหน้าที่และกลุ่มงานอยู่เป็นประจำ ตัวอย่างเช่น ในบริษัทผลิตรถยนต์ พนักงานในแผนกผลิตต้องสามารถใช้งานเครื่องจักรที่ควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้ด้วย ซึ่งในคำบรรยายลักษณะงาน (job description) เดียวกันนี้เมื่อ 20 ปีก่อนไม่มีการระบุไว้ดังนั้นในองค์กรสมัยใหม่จะพัฒนาบุคลากรให้เพิ่มทักษะการทำงานได้หลากหลายมากขึ้น และในการพิจารณาค่าตอบแทนการทำงาน (compensation) ในองค์กรสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะตอบแทนตามทักษะ (skill based) ยิ่งมีความสามารถในการทำงานหลายอย่าง มากขึ้นก็ได้ค่าตอบแทนมากขึ้น แทนการให้ค่าตอบแทนตามลักษณะงานและหน้าที่รับผิดชอบ (job based)

องค์กรแบบเดิม พนักงานจะทำงานในสถานที่ทำงานและเป็นเวลาที่แน่นอน แต่ในองค์กรสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะให้อิสระกับพนักงานในการทำงานที่ใดก็ได้เมื่อไรก็ได้ แต่ต้องได้ผลงานตามที่กำหนด เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีเอื้อให้สามารถสื่อสารถึงกันได้แม้ทำงานคนละแห่ง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และโลกาภิวัตน์ทำให้คนต้องทำงานแข่งกับเวลามากขึ้นจนเปียดังเวลาส่วนตัว

และครอบครัว ดังนั้นองค์การสมัยใหม่จะให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งเรื่องเวลาและสถานที่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานยุคใหม่

ทั้งนี้ ทฤษฎีตัวแทนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ในประเด็นของปัจจัยของผู้บริหาร ที่มีทัศนคติต่อการทำงานอย่างไร และสามารถมอบงานให้พนักงานในองค์กรของตนดำเนินการแทนด้วยความไว้วางใจ อันส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จำไพ นรเศรษฐ์ศรีสุข (2547) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการของสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดปัจจัยที่สำนักงานบัญชีใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีซึ่งได้แก่ ความยากง่ายในการจัดทำบัญชี ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการจัดทำบัญชี และชื่อเสียงของสำนักงานบัญชี โดยใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่าบริการในการจัดทำบัญชี ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ยอดขายหรือรายรับของธุรกิจที่ใช้บริการ และจำนวนพนักงานของสำนักงานบัญชี ส่วนประเภทของธุรกิจที่ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับค่าบริการในการจัดทำบัญชีในระดับรองลงไป

นนทา ส่งสวัสดิ์ (2540) ได้ศึกษา เรื่องการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่นำมาศึกษา จากการออกแบบสอบถามผู้บริหารสำนักงานบัญชี ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 39 ชุด นำมาประมวลผล และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC โดยค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล ดำเนินงานมานานกว่า 10 ปี มีจำนวนบุคลากรประจำสำนักงานไม่เกิน 10 คน มีลักษณะงานที่เป็น การให้บริการแก่ลูกค้า ด้านการจัดทำบัญชีและจัดทำรายงานงบการเงิน รวมถึงการจัดทำรายงานภาษี ยื่นสรรพากรมากกว่าด้านอื่น โดยคิดค่าบริการลูกค้าตามขนาดของกิจการ (ทุนจดทะเบียน) มีการหา ลูกค้าโดยให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกแนะนำให้โดยมีค่าตอบแทน นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ยังไม่มี การโฆษณา ในส่วนที่มีการโฆษณาก็จะเลือกใช้สื่อประเภทป้ายคัดเอาท์มากกว่าด้านอื่น สำหรับการให้ ความสำคัญในด้านการใช้กลยุทธ์รักษาลูกค้าของสำนักงานบัญชีส่วนใหญ่ ลำดับที่ 1 ได้แก่ การเน้น

คุณภาพการให้บริการ ลำดับที่ 2 ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และลำดับที่ 3 ได้แก่ การให้บริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง

เสาวลักษณ์ กิมสร้าง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของกลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษามาจากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวนทั้งสิ้น 113 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพบัญชี ปัจจัยด้านทักษะทางวิชาชีพ ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพบัญชี ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และปัจจัยด้านเจตคติในวิชาชีพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยปัจจัยด้านเจตคติในวิชาชีพมีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชี รองลงมาคือปัจจัยด้านทักษะทางวิชาชีพ ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพตามลำดับ

อารีรัตน์ พันธุ์โพธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของบริษัท แอคโฮมออดิท จำกัด มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานตรวจสอบบัญชีของบริษัท แอคโฮมออดิท จำกัด ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ลูกค้าบริษัทที่ใช้บริการงานตรวจสอบบัญชีของบริษัทฯ จำนวน 80 ราย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลความรู้/ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของบริษัทฯ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีและทีมงาน ($Sig=0.009$) ปัจจัยด้านชื่อเสียงและการยอมรับสำนักงานตรวจสอบบัญชี ($Sig = 0.005$) ปัจจัยด้านความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารกับผู้สอบบัญชี ($Sig=0.001$) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ($Sig=0.017$) และปัจจัยด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานตรวจสอบบัญชี ($Sig=0.000$) ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของบริษัทฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

วฤตดา พิพัฒนกุล และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยขนาดของบริษัท จำนวนบริษัทย่อย ความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าธรรมเนียมสำหรับงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากค่าสอบบัญชีมีอิทธิพลในทางบวกต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่วนเพศของประธานเจ้าหน้าที่บริหารมีอิทธิพลในทางลบต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีแต่ปัจจัยอื่นได้แก่ ความเสี่ยงของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ความเป็นอิสระและความรู้ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบ อายุและประสบการณ์ทำงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง โดยทบทวนเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปางที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าในจังหวัดลำปาง เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจจังหวัดลำปาง โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการตอบสนองลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า และ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ในจังหวัดลำปาง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และ ด้านความเป็นรูปธรรม โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจจังหวัดลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจจังหวัดลำปาง ยกเว้นปริมาณเอกสารไม่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจจังหวัดลำปาง

ตารางที่ 2 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
ราไฟ นรเศรษฐ์ศรีสุข (2547)	ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่าบริการในการจัดทำบัญชีมากที่สุด ได้แก่ จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ยอดขายหรือรายรับของธุรกิจที่ใช้บริการ และจำนวนพนักงานของสำนักงานบัญชี ส่วนประเภทของธุรกิจที่ใช้บริการมีความสัมพันธ์กับค่าบริการในการจัดทำบัญชีในระดับรองลงไป
นันทา ส่งสวัสดิ์ (2540)	การดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่	สำนักงานบัญชีส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจในรูปแบบนิติบุคคล ดำเนินงานมานานกว่า 10 ปี มีจำนวนบุคลากรประจำสำนักงานไม่เกิน 10 คน มีลักษณะงานที่เป็นการให้บริการแก่ลูกค้า ด้านการจัดทำบัญชีและจัดทำรายงานงบการเงิน รวมถึงการจัดทำรายงานภาษียื่นสรรพากรมากกว่าด้านอื่น โดยคิดค่าบริการลูกค้าตามขนาดของกิจการ (ทุนจดทะเบียน) มีการหาลูกค้าโดยให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกแนะนำให้โดยมีค่าตอบแทน นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ยังไม่มีการโฆษณาในส่วนที่มีการโฆษณาก็จะเลือกใช้สื่อประเภทป้ายคัดเอ้าท์มากกว่าด้านอื่น สำหรับการให้ความสำคัญในด้านการใช้กลยุทธ์รักษาลูกค้าของสำนักงานบัญชีส่วนใหญ่ ลำดับที่ 1 ได้แก่ การเน้นคุณภาพการให้บริการ ลำดับที่ 2 ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ และลำดับที่ 3 ได้แก่ การให้บริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง
เสาวลักษณ์ กิมสร้าง (2560)	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพบัญชี ปัจจัยด้านทักษะทางวิชาชีพ ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพบัญชี ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และปัจจัยด้านเจตคติในวิชาชีพ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยปัจจัยด้านเจตคติในวิชาชีพมีอิทธิพลสูงสุดต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชี รองลงมาคือปัจจัยด้านทักษะทางวิชาชีพ ปัจจัยด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และปัจจัยด้านความรู้ในวิชาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
อารีรัตน์ พันธุ์ไพโรจน์ (2558)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ตัดสินใจเลือกใช้บริการ สำนักงานสอบบัญชีของ บริษัท แอคโซมออดิท จำกัด	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบ บัญชีของบริษัทฯ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของ ผู้สอบบัญชีและทีมงาน (Sig=0.009) ปัจจัยด้านชื่อเสียงและ การยอมรับสำนักงานตรวจสอบบัญชี (Sig = 0.005) ปัจจัย ด้านความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสารกับผู้สอบบัญชี (Sig=0.001) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี (Sig=0.017) และปัจจัยด้านสถานที่ตั้งของสำนักงานตรวจสอบ บัญชี (Sig=0.000) ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ สำนักงานสอบบัญชีของบริษัทฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
วฤตดา พิพัฒนกุล และคณะ (2563)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดค่าธรรมเนียมการ สอบบัญชี	ปัจจัยขนาดของบริษัท จำนวนบริษัทย่อย ความถี่ในการ ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าธรรมเนียม สำหรับงานบริการอื่นที่นอกเหนือจากค่าสอบบัญชีที่มีอิทธิพล ในทางบวกต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่วน พิเศษของประธานเจ้าหน้าที่บริหารที่มีอิทธิพลในทางลบต่อการ กำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีแต่ปัจจัยอื่นได้แก่ ความ เสี่ยงของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ความเป็นอิสระและความรู้ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการ ตรวจสอบ อายุและประสบการณ์ทำงานของประธาน เจ้าหน้าที่บริหารไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการ สอบบัญชี
อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2563)	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ บริการสำนักงานบัญชีใน การจัดทำบัญชีของธุรกิจใน จังหวัดลำปาง	ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการ จัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง โดยเรียงจากมากไป น้อย ได้แก่ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ความเป็น รูปธรรมของบริการ ด้านการตอบสนองลูกค้า ด้านการรู้จัก และเข้าใจลูกค้า และ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการ เลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจ ใน จังหวัดลำปาง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่

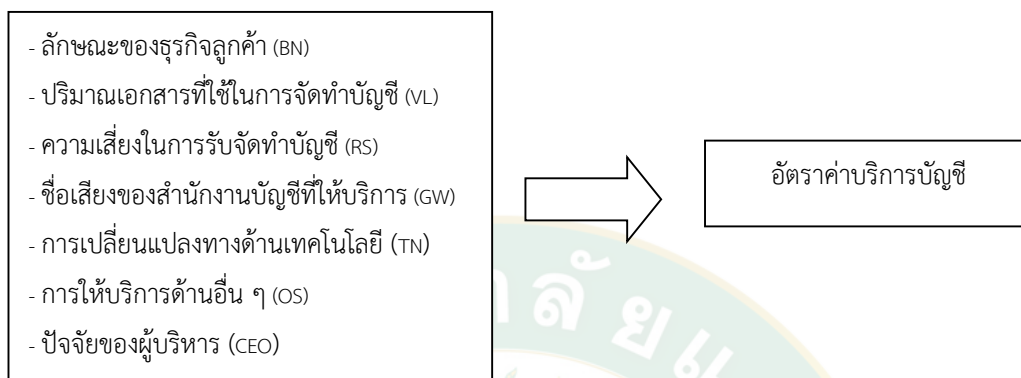
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ผลการวิจัย
อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2563) (ต่อ)		ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านความเป็นรูปธรรม โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการ สำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง ยกเว้นปริมาณเอกสารไม่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัจจัยส่งผลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการทำบัญชีสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดอัตราค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ และหากมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีแล้ว จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หรือทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งปัจจัยที่ศึกษาได้แก่ ลักษณะของธุรกิจลูกค้า ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร

เช่นเดียวกับสำนักงานบัญชีซึ่งเป็นธุรกิจที่ให้บริการทางวิชาชีพที่ต้องมีการนำปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมาใช้ในการพิจารณาในการกำหนดค่าบริการ ซึ่งผลการศึกษาของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีพบว่าปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีที่ทำการศึกษานั้นจะพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะของธุรกิจลูกค้า (BN) ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี (VL) ความเสี่ยงในด้านการรับจัดทำบัญชี (RS) ความมีชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ (GW) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (TN) ได้แก่ธุรกิจที่มีระบบการจัดเก็บเอกสาร แบบออนไลน์ หรือ มีเอกสารเป็น Electronic document การให้บริการด้านอื่น ๆ (OS) เช่น การช่วยเหลือแนะนำ บริการยื่นขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย การวางรูปแบบบัญชี และบริการด้านภาษี และปัจจัยของผู้บริหาร (CEO) ได้แก่ ทักษะคิดของผู้บริหารต่อการจัดทำบัญชี การให้ความสำคัญกับงานบัญชี

ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำนักงานบัญชีใช้ในการพิจารณาในการกำหนดค่าบริการจัดทำบัญชี ถือว่ามีอิทธิพลต่อสำนักงานบัญชีในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีได้แก่ ธุรกิจ ผู้ใช้บริการ เนื่องจากลักษณะการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีนั้นเป็นการให้บริการทางวิชาชีพ ลักษณะการให้บริการจะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญและค่าบริการเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริคนำมาพิจารณาในการเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีโดยการเปรียบเทียบค่าจ้างพนักงานในกรณีที่เกิดการทำบัญชีเอง กับค่าบริการในการจัดทำบัญชีที่ต้องจ่ายให้สำนักงานบัญชีจัดทำบัญชีให้เป็นเหตุให้สำนักงานบัญชีจะต้องกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีเพื่อผู้บริคนารู้สึกว่าเหมาะสมกับบริการที่ได้รับ

ปัจจัยที่สำนักงานบัญชีใช้ในการกำหนดค่าบริการที่พิจารณาจากธุรกิจที่ใช้บริการ ได้แก่

1. ลักษณะของธุรกิจลูกค้า

ในการจัดทำบัญชีของธุรกิจที่ใช้บริการ สำนักงานบัญชี ในฐานะ ผู้ทำบัญชี จะต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปในการจัดทำบัญชีนั้น พนักงานบัญชีของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการจะต้องใช้เอกสารทางการบัญชีที่ได้จากธุรกิจผู้ใช้บริการ โดยที่ธุรกิจที่ใช้บริการแต่ละรายก็จะมีลักษณะรายการทางบัญชีที่แตกต่างกันออกไปทำให้การจัดทำบัญชีนั้นก็มีความยากง่ายต่างกันด้วย ซึ่งความยากง่ายในการจัดทำบัญชีนั้นสามารถพิจารณาเบื้องต้นได้จากลักษณะรูปแบบของธุรกิจและประเภทของธุรกิจ (ปัญญา ศุกลินวนิช, 2560) และยิ่งในปัจจุบันธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น ยิ่งทำให้การดำเนินการทางด้านบัญชีมีความยากมากขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุผลที่ว่าต้องอิงความถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจมีทั้งแบบหน้าร้าน และแบบออนไลน์ ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มเป้าหมายคือใคร หรือลักษณะของธุรกิจนั้น ๆ เป็นอย่างไร

อย่างไรก็ดี หากแบ่งตามลักษณะรูปแบบของธุรกิจโดยทั่วไป สามารถแบ่งออกได้เป็นดังนี้

1. บุคคลธรรมดา หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด
3. กิจการร่วมค้า
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

โดยที่รูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกัน ก็จะมี ความแตกต่างในส่วนของชนิดบัญชีที่ต้องจัดทำตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น โดยที่ชนิดบัญชีที่ธุรกิจทุกประเภทจะต้องจัดทำได้แก่

1. บัญชีรายวัน
 - (ก) บัญชีเงินสด
 - (ข) บัญชีธนาคาร แยกเป็นแต่ละเลขที่บัญชีธนาคาร

- (ค) บัญชีรายวันซื้อ
 - (ง) บัญชีรายวันขาย
 - (จ) บัญชีรายวันทั่วไป
2. บัญชีแยกประเภท
 - (ก) บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สินและทุน
 - (ข) บัญชีแยกประเภทรายได้และค่าใช้จ่าย
 - (ค) บัญชีแยกประเภทลูกหนี้
 - (ง) บัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้
 3. บัญชีสินค้า
 4. บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภทอื่น และบัญชีแยกประเภทย่อยตามความจำเป็นแก่การ

ทำบัญชีของธุรกิจ

นอกจากนี้สำนักงานบัญชีจะต้องพิจารณาประเภทของธุรกิจซึ่งหมายถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจ ประกอบกับรูปแบบของธุรกิจด้วยในการพิจารณาค่าบริการในการจัดทำบัญชีโดยที่ในงานวิจัยฉบับนี้จะขอแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 5 ประเภทดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจซื้อขายไป (Trading)
2. บริการ (Service)
3. ผลิตสินค้าเพื่อขาย (Manufacturing)
4. ผู้นำเข้า-ส่งออก (Import-Export)
5. รับเหมาก่อสร้างพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (Construction-real Estate)

ซึ่งธุรกิจข้างต้น ในปัจจุบันมีทั้งที่เปิดด้วยตนเอง และติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดต้นทุน และประหยัดเวลา อย่างไรก็ตาม รายการทางบัญชีของธุรกิจแต่ละประเภทเกิดขึ้นนั้นจะมีความยุ่งยากและซับซ้อน แตกต่างกันไปตัวอย่างเช่น ธุรกิจซื้อขายไป จะเป็นธุรกิจที่มีความยุ่งยากในการจัดทำบัญชีน้อยที่สุดเนื่องจากลักษณะรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นจะตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อนผู้ทำบัญชี ไม่ต้องใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะทางก็สามารถทำบัญชีได้ ดังนั้นมักจะพบว่า ค่าบริการในการจัดทำบัญชีธุรกิจประเภทนี้จะต้องจ่ายต่ำกว่าธุรกิจประเภทอื่น ๆ

ธุรกิจประเภทบริการก็มีลักษณะรายการบัญชีที่ไม่ยุ่งยากและซับซ้อนเช่น เกี่ยวกับธุรกิจประเภทแรกแต่จะมีข้อแตกต่างจากธุรกิจซื้อขายไปในส่วนของภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่เกี่ยวข้องกับค่าบริการบางประเภทผู้ทำบัญชีจะต้องรู้และจัดทำให้ถูกต้องกับประเภทของการบริการที่ธุรกิจนั้นให้บริการอยู่ดังนั้นค่าบริการในการจัดทำบัญชีของธุรกิจประเภทนี้มักจะใกล้เคียง กับประเภทแรก

ส่วนธุรกิจประเภทผลิตสินค้าเพื่อขายจะมีความยุ่งยากในการจัดทำบัญชีเพิ่มขึ้นในส่วนของการคำนวณต้นทุนของสินค้าที่ผลิตเพื่อขายและจัดทำรายงานสินค้าคงเหลือในแต่ละเดือนของธุรกิจซึ่งสำนักงานบัญชีส่วนใหญ่จะไม่รวมการจัดทำบัญชีสินค้า ที่อยู่ในความครอบครองอยู่ในการให้บริการ โดยปกติเนื่องจากมีความยุ่งยากในส่วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจะต้องใช้เวลามากในการจัดทำให้ถูกต้อง แต่ถ้าลูกค้ามีความต้องการให้สำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำบัญชีนี้ทางสำนักงานบัญชีจะคิดค่าบริการเพิ่มจึงทำให้ค่าบริการในการจัดทำบัญชีของธุรกิจประเภทนี้มักจะสูงกว่าธุรกิจ 2 ประเภทแรก

ธุรกิจประเภทนำเข้าส่งออก จะมีรายการทางบัญชีที่แตกต่างจากธุรกิจ 3 ประเภทแรกในแง่ของเอกสารที่ใช้ในการประกอบธุรกิจข้อกำหนดภาษีที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลต่อการจัดทำบัญชี เนื่องจากผู้ทำบัญชีจะต้องมีความเข้าใจในธุรกิจเอกสารที่ต้องใช้ในการจัดทำบัญชีและประเภทบัญชีที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไปดังนั้นจึงมักพบว่าค่าบริการในการจัดทำบัญชีของธุรกิจประเภทนี้มีแนวโน้มที่จะสูงกว่าธุรกิจประเภทแรก

ธุรกิจประเภทสุดท้ายคือธุรกิจประเภทรับเหมาก่อสร้างและพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เป็นธุรกิจที่มีความยุ่งยากในการจัดทำบัญชีเนื่องจากธุรกิจนี้จะมีวิธียุติการใช้ในการบันทึกบัญชีรายได้ของกิจการซึ่งทำให้ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างส่วนใหญ่จะจัดทำบัญชีให้เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเนื่องจากต้องใช้นักบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจนี้ดังนั้นค่าบริการในการจัดทำบัญชีให้ธุรกิจประเภทนี้มีแนวโน้มสูงกว่าธุรกิจอื่น

นอกจากนี้ธุรกิจบริการบางประเภทก็มีลักษณะเฉพาะ เช่น ธุรกิจธนาคาร โรงแรม โรงพยาบาล ที่มีวิธีการจัดทำบัญชีที่ยากกว่าธุรกิจอื่นเนื่องจากเป็นธุรกิจเฉพาะ และขนาดของธุรกิจมีขนาดใหญ่เงินทุนสูง ดังนั้นธุรกิจเหล่านี้มักจะทำบัญชีเองดังนั้นในธุรกิจประเภทบริการจะไม่รวมธุรกิจประเภทนี้เข้าไปด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างความยุ่งยากในการทำบัญชีกับค่าบริการในการจัดทำบัญชีเป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือธุรกิจใดมีลักษณะรายการบัญชีที่ยุ่งยากและซับซ้อนมีแนวโน้มที่ค่าบริการในการจัดทำบัญชีจะสูงกว่าธุรกิจที่มีลักษณะรายการบัญชีที่ยุ่งยากซับซ้อนน้อยกว่า

ดังนั้น ปัจจัยที่ 1 ลักษณะธุรกิจของลูกค้า กล่าวคือ ปัจจุบันการประกอบธุรกิจนั้นแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก เพราะในอดีตการประกอบธุรกิจจะเป็นแบบหน้าร้านทั้งหมด แต่ปัจจุบันนิยมประกอบธุรกิจออนไลน์ เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลามากกว่า ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวไปไกลเป็นอย่างมาก การทำธุรกิจจึงมีความซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยนี้อาจจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อัตราค่าบริการบัญชีแตกต่างกันในแต่ละธุรกิจด้วย ยิ่งธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น อัตราค่าบริการบัญชียิ่งสูงขึ้นตามไปด้วย เพราะการทำบัญชีจะซับซ้อนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ในแบบสอบถามการวิจัย ผู้วิจัยจำแนกธุรกิจ

ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ (1) เจ้าของคนเดียว (2) ห้างหุ้นส่วนสามัญ/ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล (3) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล (4) ห้างหุ้นส่วนจำกัด และ (5) บริษัทจำกัด โดยบริษัทจำกัดถือว่าเป็นลักษณะธุรกิจที่มีความซับซ้อนมากที่สุด เนื่องจากบริษัทจำกัดมีรายละเอียดของการดำเนินการที่มากกว่าการดำเนินการธุรกิจในลักษณะอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น เจือนไข กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ

2. ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการทำบัญชี (Volume)

ในการทำบัญชีของธุรกิจนั้นผู้ทำบัญชีจะต้องใช้เอกสารทางบัญชีที่ได้รับมาจากธุรกิจ ผู้ใช้บริการเพื่อเป็นหลักฐานในการประกอบจัดทำบัญชีตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีนี้มักจะประกอบด้วย เอกสารเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของธุรกิจที่ใช้บริการและเอกสารเฉพาะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่อาจแตกต่างกันไป ตามประเภทของธุรกิจ (ปัญญา ศุภลินวนิช, 2560)

เนื่องจากประเภทเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแรงงานที่ต้องใช้ในการให้บริการหรือหมายถึงต้นทุนการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการดังนั้นในการพิจารณา ค่าบริการในการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเบื้องต้นจะประเมินปริมาณเอกสารที่จะต้องใช้ในการจัดทำบัญชีให้แก่ธุรกิจนั้นก่อนซึ่งปริมาณเอกสารนั้นจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของธุรกิจที่ใช้บริการได้กล่าวคือ ธุรกิจใดที่ปริมาณเอกสารในการจัดทำบัญชีมากก็สามารถ คาดหมายได้ว่าธุรกิจนั้นเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งขนาดของธุรกิจที่ใช้บริการนั้นนอกจากจะพิจารณา จากปริมาณเอกสาร ที่ใช้ในการจัดทำบัญชีแล้วยังสามารถพิจารณาได้จาก ขนาดของทุนจดทะเบียนขนาดของสินทรัพย์และ ยอดขายหรือรายรับของธุรกิจนั้นได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าบริการการจัดทำบัญชีกับปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวก หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ผันแปรไปตามกัน ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีที่มากจะสะท้อนให้เห็นถึงแรงงานที่ต้องใช้ไปในการจัดทำบัญชีที่มากมายหมายถึงต้นทุนในการให้บริการของสำนักงานบัญชีดังนั้นค่าบริการในการจัดทำบัญชีก็มีแนวโน้มที่จะมากตามไปด้วย นอกจากนี้ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการทำบัญชีเป็นปัจจัยที่ผู้ใช้บริการ เห็นว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีเนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้ใช้บริการ ประสบด้วยตัวเองและสามารถตรวจสอบได้

ดังนั้น ปัจจัยที่ 2 ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยธรรมดาทั่วไปของการทำงาน ยิ่งปริมาณงานมาก ปริมาณเอกสารมาก ยิ่งทำให้ค่าใช้จ่ายมากขึ้นเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่าอัตราค่าบริการบัญชีจะสูงขึ้นตามปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี เพราะยิ่งปริมาณเอกสารมาก เวลาในการจัดทำบัญชีก็จะมากตามไปด้วย

3. ความเสี่ยงในการทำบัญชี (Risk)

ความเสี่ยงในการทำบัญชีหมายถึงโอกาสที่สำนักงานบัญชีจะทำบัญชีไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รองรับทั่วไปหรือโอกาสที่งบการเงินที่สำนักงานบัญชีจะทำออกมานั้นไม่แสดงให้เห็นถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริง ทำให้สำนักงานบัญชีในฐานะผู้ทำบัญชีจะต้องพยายามที่จะลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนี้ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำบัญชีมีโอกาสดังเพิ่มขึ้นด้วยระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำบัญชีจะพิจารณาจากจำนวนชั่วโมงที่สำนักงานบัญชีใช้ในการจัดทำบัญชีแต่ละเดือน ซึ่งรวมระยะเวลาตั้งแต่รับเอกสารประกอบการจัดทำบัญชีจากธุรกิจผู้ใช้บริการจนกระทั่งทำออกมาเป็นงบการเงินของแต่ละเดือนซึ่งการจัดทำในแต่ละเดือนนั้นถ้าผู้ทำบัญชีมีความเชี่ยวชาญก็จะใช้เวลาในการจัดทำบัญชีไม่มาก แต่ในบางครั้งมักพบว่าระยะเวลาในการจัดทำบัญชีให้กับธุรกิจบางแห่งจะใช้เวลามากกว่าธุรกิจอื่นทั้งที่มีขนาดที่ใกล้เคียงกันทั้งนี้อาจเกิดจากความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารประกอบการจัดทำบัญชีที่ได้รับจากธุรกิจผู้ใช้บริการซึ่งความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารจัดทำบัญชีนี้ข้อความตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้สรุปไว้ว่า (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2543)

“ในการจัดทำบัญชี ผู้ทำบัญชี ต้องส่งมอบเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้แก่ผู้ทำบัญชี ให้ถูกต้องครบถ้วน เพื่อให้บัญชีที่จัดทำขึ้นสามารถแสดงผลการดำเนินงานฐานะการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นไปตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี”

ดังนั้นสำหรับธุรกิจที่ใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีซึ่งหมายถึงว่าธุรกิจนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชีซึ่งตรง มีหน้าที่ที่ต้องส่งมอบ เอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีให้แก่สำนักงานบัญชีให้ครบถ้วนและจะต้องเป็นเอกสารที่มีข้อความครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งความครบถ้วนถูกต้องตามเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีจะมีผลต่อค่าบริการในการจัดทำบัญชีในลักษณะของเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชีที่ได้รับมาถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดพนักงานที่ทำบัญชีไม่ต้องใช้เวลาในการติดตามเอกสารจากผู้ใช้บริการมากสามารถจัดทำบัญชีได้ทันทีทำให้จำนวนชั่วโมงในการจัดทำบัญชีไม่สูงมากก็มีแนวโน้มที่ว่าค่าบริการในการจัดทำบัญชีก็ไม่สูงเช่นเดียวกันในขณะที่ธุรกิจที่มีเอกสารในการประกอบการลงบัญชีไม่ครบมีความเสี่ยงต่อการที่จะลงบัญชีไม่ถูกต้องและไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีหรือตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งจะมีผลต่อสำนักงานบัญชีในฐานะที่เป็นผู้ทำบัญชีในกรณีนี้สำนักงานบัญชีบางแห่งก็จะแก้ไขด้วยการแนะนำให้ผู้ประกอบการจัดทำเอกสารประกอบการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องเสียก่อน จึงจะรับทำหรือมีการคิดค่าบริการเพิ่มในส่วนที่ต้องแก้ไขเอกสารนั้น (กรมพัฒนาเศรษฐกิจ, ม.ป.ป.)

ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำบัญชี มีความสัมพันธ์กับค่าบริการในการจัดทำบัญชีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือธุรกิจที่ใช้เวลาในการจัดทำบัญชีมากก็มีแนวโน้มที่ค่าบริการในการจัดทำบัญชีจะมากตามไปด้วย

ดังนั้น ปัจจัยที่ 3 ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี โดยความเสี่ยงในที่นี้หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้า ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้จัดทำบัญชีเสียชื่อเสียงหรือถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลภายนอกไม่เข้าใจหรือสงสัยการทำงานของผู้จัดทำบัญชี ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า ยิ่งธุรกิจที่เป็นธุรกิจที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบ สำนักงานบัญชียิ่งต้องเรียกเก็บอัตราค่าบริการบัญชีมากขึ้นเท่านั้น

4. ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ

สำนักงานบัญชีสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ธุรกิจผู้ใช้บริการได้ว่าบริการที่ได้รับจากสำนักงานบัญชียังมีคุณภาพโดยที่ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชียังสามารถพิจารณาจากขนาดของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีจำนวนพนักงานของสำนักงานบัญชีและจำนวนลูกค้าที่ให้บริการ

ขนาดของสำนักงานบัญชี ที่มีขนาดใหญ่และมีการตกแต่งที่เหมาะสมจะสามารถสร้างความเชื่อถือให้แก่ธุรกิจผู้ใช้บริการในระยะแรกของการตัดสินใจเลือกใช้ได้เป็นการเพิ่มมูลค่าในความรู้สึกของธุรกิจผู้ใช้บริการทำให้ธุรกิจที่ใช้บริการยอมมีรายจ่ายสูงขึ้นซึ่งขนาดของสำนักงานบัญชี ที่สามารถพิจารณาได้จากจำนวนทุนจดทะเบียน โดยจำนวนทุนจดทะเบียนที่สูงแสดงให้เห็นถึงทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินกิจการ กิจการที่มีขนาดใหญ่ก็ย่อมต้องการเงินทุนหมุนเวียนมากด้วยระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีสามารถแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพทางการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชียังนั้น ถ้าเป็นสำนักงานบัญชีที่เปิดดำเนินการมานานสามารถคาดหมายได้ว่าสำนักงานบัญชียังมีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในการจัดทำบัญชี สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ธุรกิจที่ใช้บริการเป็นจุดที่ทำให้สำนักงานบัญชีสามารถเลือกค่าบริการที่สูงขึ้นได้

จำนวนพนักงานบัญชีสามารถแสดงถึงขนาดของสำนักงานบัญชีได้เช่นกัน กล่าวคือลักษณะโครงสร้างของสำนักงานบัญชียังเน้นที่บุคลากรที่ให้บริการซึ่งจำนวนพนักงานที่มากก็แสดงถึงศักยภาพในการบริการสำนักงานบัญชียังนั้นได้นอกจากหรือค่าจ้างของพนักงานจัดเป็นต้นทุน ทางการค้าดำเนินงานที่สำคัญที่สำนักงานบัญชียังต้องนำมาพิจารณาควบคู่กับรายรับที่จะได้จากการให้บริการแก่ธุรกิจต่าง ๆ ดังนั้น สำนักงานบัญชียังจะต้องมีการกำหนดค่าบริการที่เหมาะสมเนื่องจากมีผลต่อการดำรงอยู่ของกิจการ

จำนวนลูกค้าที่สำนักงานบัญชีให้บริการนอกจากจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของสำนักงานบัญชียังแล้ว ยังเป็นปัจจัยที่แสดงถึงประสบการณ์และความเชื่อถือจากธุรกิจที่ใช้บริการที่มีต่อสำนักงานบัญชียังนั้นเป็นสิ่งที่ยังสร้างความเชื่อถือให้แก่ธุรกิจที่จะเลือกใช้บริการทำให้สำนักงานบัญชีสามารถกำหนดค่าบริการที่สูงได้ (กรมพัฒนาเศรษฐกิจ, ม.ป.ป.)

ดังนั้น ปัจจัยที่ 4 ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ คำว่าชื่อเสียงในที่นี้ หมายถึง ความเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง หรือเป็นที่นิยมกัน แน่นนอนว่ายิ่งสำนักงานบัญชีใดมีชื่อเสียงมาก ยิ่งเป็นที่ต้องการของธุรกิจมากขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งจะทำให้สำนักงานบัญชีสามารถกำหนดค่าบริการบัญชีได้สูงขึ้น เนื่องจากความมีชื่อเสียงเป็นสิ่งการันตีว่าสำนักงานบัญชีจะปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และแม่นยำ ธุรกิจที่จ้างสำนักงานบัญชีจึงรู้สึกไว้วางใจ และกล้าที่จะจ่ายเงิน โดยสำนักงานบัญชีแต่ละแห่งจะมีความเชี่ยวชาญประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันไป ถ้าสำนักงานบัญชีไม่มีประสบการณ์ หรือไม่มีชื่อเสียง ธุรกิจต่าง ๆ ก็จะไม่เชื่อมั่น และไม่กล้าที่จะใช้บริการ ซึ่งธุรกิจในปัจจุบันที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นพิเศษ เช่น ธุรกิจนำเข้า-ส่งออก ขายสินค้าผ่านตัวแทน เช่น ลาซาด้า (Lazada) รับเหมาก่อสร้าง ชีพปิ้ง (Shipping) เป็นต้น

5. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

เทคโนโลยีด้านการจัดเก็บฐานข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในโลกยุคดิจิทัล ทำให้รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก โดยในอดีต จะไม่ค่อยให้ความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจาก การเก็บข้อมูลต่าง ๆ ยังมีน้อยและ คู่แข่งของทางธุรกิจก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นในเมื่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านการแข่งขัน และ ทางด้านเทคโนโลยีไม่ได้มีความแตกต่าง การดำเนินธุรกิจในอดีต จึงมีความเท่าเทียมกัน ไม่ต้องกังวลว่าธุรกิจใดจะอยู่เหนือกว่า แต่สำหรับในปัจจุบันบริบทต่างกับในอดีตเป็นอย่างมาก เมื่อข้อมูลจัดเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และสามารถซื้อขายข้อมูลกันได้ กำหนดราคาของข้อมูลได้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกประมวลผลและนำไปใช้ในการตัดสินใจได้เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลจึงต้องมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ เรียกการเก็บข้อมูลนี้ว่า การจัดเก็บข้อมูลแบบยุคปัจจุบัน (Cloud Server) แบ่งออกเป็น Public Cloud และ Private Cloud กล่าวคือการใช้งานระบบผ่าน Cloud Service รองรับผู้ใช้ได้จำนวนมาก ๆ พร้อมกับรายการจำนวนมากเช่นเดียวกัน ไม่มีปัญหาเรื่องความเร็วในการใช้งาน เพราะใช้เทคโนโลยี แบบใหม่และมีการ update ตลอดเวลา รวมถึง การแก้ไขระบบผู้ใช้งานจะแทบไม่รู้สึกรึอะไร ไม่ต้องรอให้มีการ Remote ไปติดตั้งเสียเวลาเป็นวันๆ การอัปเดตจะใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที ทุกเครื่องผู้ใช้งานจะได้ระบบใหม่ในทันที และด้วยระบบ Cloud Server นั้น ระบบฐานข้อมูลได้ถูกแยกออกไปตามประเภทการใช้งานจำนวนมาก ดังนั้น ด้วยจำนวนข้อมูลที่สามารถรองรับได้มหาศาล รวมถึงความเสถียรและความถูกต้องของระบบจึงมีมากกว่าระบบแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะในภาคธุรกิจการเก็บข้อมูลมีความสำคัญมาก หรือบางข้อมูลอาจถือเป็นความลับของธุรกิจ ผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการข้อมูลจึงต้องมีความระมัดระวังในการดึงข้อมูลนั้นเป็นอย่างมาก

ดังนั้น ปัจจัยที่ 5 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ผู้วิจัยคิดว่ามีผลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี เพราะหากเข้าถึงข้อมูลยิ่งยาก เนื่องจากข้อมูลนั้นมีความซับซ้อน จึงต้องมีการเก็บในฐานข้อมูลที่ซับซ้อน และอาศัยเทคโนโลยี จึงอาจต้องมีค่าดำเนินการ หรือค่าเสียเวลามากขึ้นตามไปด้วย

6. การให้บริการด้านอื่น ๆ ได้แก่

เสาวลักษณ์ กิมสร้าง (2560) กล่าวว่า การให้บริการด้านอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคิดค่าบริการด้านจัดทำบัญชี มีดังต่อไปนี้

1) ช่วยเหลือแนะนำ

คำว่าช่วยเหลือแนะนำในที่นี้หมายถึง การที่สำนักบัญชีให้คำแนะนำกับธุรกิจว่าควรจัดทำบัญชีในรูปแบบไหนด้วยความซื่อสัตย์ และยึดมั่นในวิชาชีพ ด้วยเหตุนี้การที่สำนักบัญชีให้คำแนะนำแก่ธุรกิจด้วยความซื่อตรง จะทำให้ธุรกิจมีความไว้วางใจ และยอมจ่ายค่าบริการบัญชีมากขึ้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการช่วยเหลือแนะนำถือเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งของการให้บริการ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นแค่การบริการจัดทำบัญชีเท่านั้น แต่ยังไม่รวมถึงการทำงานด้านอื่น ๆ ได้ด้วย

อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือแนะนำเป็นเพียงนามธรรม ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับว่าธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชีจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือแนะนำอย่างไร บางธุรกิจอาจมองว่าเป็นเรื่องของน้ำใจ ที่จะต้องให้ค่าบริการเพิ่ม หรือบางธุรกิจอาจมองว่าเป็นเรื่องทั่วไปของสำนักงานบัญชีที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นสิ่งพิเศษอะไร

2) บริการยื่นขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การบริการด้านขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมายด้านทะเบียนธุรกิจ เช่น การจัดตั้งบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านทะเบียน เช่นการจดทะเบียนเพิ่ม - ลดทุน, เปลี่ยนแปลงกรรมการ, หุ่นส่วนผู้จัดการ, เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ ทั้งทางด้านกระทรวงพาณิชย์และกรมสรรพากร, การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม, การจดทะเบียนสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ (กรมพัฒนาเศรษฐกิจ, ม.ป.ป.)

ซึ่งการบริการด้านจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นเรื่องที่ต้องมีรูปแบบ/แบบฟอร์มเอกสาร ตลอดจนขั้นตอน กระบวนการในการดำเนินการ ซึ่งผู้ประกอบการหลายรายมองว่าเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา จึงต้องหาวิธีการประหยัดเวลาในขั้นตอนนี้ไปทำอย่างอื่น เมื่อสำนักบัญชีมีบริการนี้ด้วย ยิ่งทำให้อัตราค่าบริการด้านบัญชีสูงมากขึ้นเช่นเดียวกัน เพราะอย่างที่กล่าวไปแล้วว่าธุรกิจอาจมีการเปลี่ยนแปลงด้านงานทะเบียนต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีขั้นตอนในการจัดทำเอกสารที่ยุ่งยากและซับซ้อนในการเปลี่ยนแปลงเอกสาร สำนักงานบัญชีจึงให้บริการด้านงานทะเบียนควบคู่ไปกับการจัดทำบัญชีด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึงงานด้านประกันสังคม ให้บริการยื่นเงินสมทบ

ประกันสังคมรายเดือน จัดทำแบบการนำส่งเงินกองทุนทดแทนประจำปี แจกจ่ายเปลี่ยนแปลง พนักงานเข้า – ออก ให้ปรึกษาด้านประกันสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ตลอดสัญญาบริการ, จัดทำ และยื่นแบบแสดงเงินค่าจ้างประจำปี (กท. 20 ก) เพื่อให้กิจการดำเนินธุรกิจถูกต้องตามกฎหมาย แรงงาน

3) บริการด้านภาษี ได้แก่ ด้านการวางแผนภาษี ให้คำปรึกษาปัญหาภาษีอากร ให้แก่กิจการโดยเฉพาะ เนื่องจากวิธีปฏิบัติทางบัญชีและภาษีอากรนั้นมีความแตกต่างกันจึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีในวิธีปฏิบัติทางบัญชี และภาษีอากรเพื่อให้คำแนะนำให้ ท่านปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งทางบัญชีและภาษีอากรเพราะการวางแผนภาษีไม่ใช้การ หลบ หลีก หนี หรือ การทุจริตต่อภาษีต่อชาติ แต่การวางแผนภาษีคือการทำตามกฎหมายและเสียภาษีอย่างถูกต้องตามที่ กฎหมายกำหนดทุกประการ ซึ่งจะเป็นการเลือกใช้ข้อกำหนดและวิธีการเสียภาษีที่ทำให้กิจการเสีย ภาษีน้อยที่สุดและถูกต้องที่สุด ด้วยการวางแผนภาษีที่เหมาะสมกับกิจการ

ดังนั้น ปัจจัยที่ 6 การให้บริการด้านอื่น ๆ ได้แก่ การช่วยเหลือแนะนำ การบริการด้าน ของจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การจัดตั้งบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตลอดจนการ บริการยื่นเงินสมทบประกันสังคมรายเดือน หรือบริการด้านภาษี เช่น การวางแผนภาษี ให้คำปรึกษา ปัญหาภาษีอากร จัดทำแบบการนำเงินสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทน เป็นต้น ล้วนมีผลต่อการคิดอัตรา ค่าบริการบัญชีแทบทั้งสิ้น

7. ปัจจัยของผู้บริหาร

ปัจจัยของผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาวะของผู้นำ ตามทฤษฎีภาวะผู้นำ หรือการพยายาม หาหนทางเพื่อผลประโยชน์ต่อธุรกิจ ตามทฤษฎีตัวแทน ทศนคติต่อการจัดทำบัญชี และการให้ ความสำคัญกับงานบัญชี ก็อาจส่งผลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี ในมุมมองที่ว่า ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานทางด้านบัญชี และสำนักงานบัญชีสามารถส่งเอกสารได้ตรงต่อเวลา ผู้บริหารเหล่านี้ก็ยินดีที่จะจ่ายค่าบริการในอัตราที่สูงขึ้น ทั้งนี้พวกเขามองว่า งานบัญชีมีความสำคัญ ต่อภาคธุรกิจเป็นอย่างมาก ถือเป็นฟันเฟืองให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ จึงยอมจ่ายเพื่อประโยชน์ สูงสุดของธุรกิจ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะของธุรกิจ (BN) ประกอบด้วย

รูปแบบของการประกอบการลูกค้ำ และประเภทของธุรกิจลูกค้ำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ลักษณะของธุรกิจยังมีความซับซ้อน ยิ่งมีผลทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชีเพิ่มสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 2 ปริมาณเอกสารในการจัดทำบัญชี ประกอบด้วย

ทุนจดทะเบียนของลูกค้ำ ขนาดของทรัพย์สินของลูกค้ำ ยอดขายของลูกค้ำ และปริมาณเอกสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ปริมาณเอกสารในการจัดทำบัญชียิ่งมากขึ้น ยิ่งทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชีสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 3 ความเสี่ยงในการจัดทำบัญชี (RS) ประกอบด้วย

จำนวนชั่วโมงในการทำบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ยิ่งจำนวนชั่วโมงในการจัดทำบัญชีเพิ่มขึ้น ยิ่งทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชีสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 4 ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชี (GW) ประกอบด้วย

ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี ระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงานบัญชี จำนวนพนักงานของสำนักงานบัญชี และจำนวนลูกค้ำของสำนักงานบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ยิ่งสำนักงานบัญชีมีชื่อเสียงเท่าไร ยิ่งทำให้อัตราค่าทำบัญชีเพิ่มสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (TN) ประกอบด้วย

ลูกค้ำจัดทำบัญชีโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ลูกค้ำจัดทำยื่นแบบภาษี-ชำระภาษีด้วยระบบออนไลน์ (E-FILING) และลูกค้ำใช้บริการปรึกษาหรือดูแลระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ยิ่งมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการจัดทำบัญชีเท่าไร ยิ่งทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชียิ่งสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 6 การให้บริการด้านอื่น ๆ (OS) ประกอบด้วย

การช่วยเหลือแนะนำมีความสัมพันธ์ การบริการยื่นขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย และการบริการด้านภาษี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ยิ่งมีการให้บริการด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ยิ่งทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชีสูงขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 7 ปัจจัยของผู้บริหาร (CEO) ประกอบด้วย

ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเอกสารทางบัญชี ผู้บริหารส่งมอบเอกสารให้แก่สำนักงานบัญชีตรงเวลา ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำบัญชีชุดเดียว และผู้บริหารจะปรึกษาสำนักงานบัญชีก่อนดำเนินการต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราค่าบริการทำบัญชี (Y) กล่าวคือ ยิ่งผู้บริหารส่งงานให้แก่สำนักงานบัญชีรวดเร็วเท่าไร การกำหนดอัตราค่าทำบัญชียิ่งถูกลง

จากสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น เป็นสมมติฐานที่เกิดจากผู้วิจัยได้ศึกษา และทบทวนวรรณกรรมงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งโดยทั่วไปกล่าวว่า ปัจจัยข้างต้นล้วนส่งผลต่อการคิดอัตราค่าบริการทางด้านการจัดทำบัญชีทั้งสิ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการบัญชี ของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่นำมาใช้ศึกษาเป็นข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมจากแหล่งต่าง ๆ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการวัดค่าตัวแปร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการบัญชี ของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะเน้นที่สำนักงานที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในรูปของบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งจำนวนสำนักงานบัญชีที่มีรายชื่ออยู่ในกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 121 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2563) โดยจะสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตามจำนวนทุนจดทะเบียนได้ 3 กลุ่มดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

จำนวนทุนจดทะเบียน (บาท)	จำนวนสำนักงาน บัญชี (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวนสำนักงาน บัญชีตัวอย่าง (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง ของธุรกิจที่ใช้ บริการ (ราย)
0 - 500,000 (ขนาดเล็ก)	83	68.60	8	80
500,001 - 1,000,000 (ขนาด กลาง)	31	25.62	3	30
มากกว่า 1,000,000 (ขนาดใหญ่)	7	5.78	1	10
รวม	121	100.00	12	120

ที่มา: กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2563)

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบสุ่มเป็นช่วง ๆ โดยมีบัญชีรายชื่อของประชากรทุกหน่วย ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงทำการสุ่มเลือกสำนักงานบัญชีที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มสำนักงานบัญชีที่แบ่งกลุ่มตามจำนวนทุนจดทะเบียนจำนวน 3 กลุ่มข้างต้นจำนวนรวมทั้งหมด 12 แห่งโดยจะเลือกสำนักงานบัญชีจากกลุ่มที่ 1 จำนวน 8 แห่ง กลุ่มที่ 2 จำนวน 3 แห่งและจัดกลุ่มที่ 3 จำนวน 1 แห่งซึ่งจะไปตามอัตราส่วนของจำนวนสำนักงานบัญชีทั้งหมดดังที่แสดงในตารางข้างต้นและจะสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างธุรกิจที่ใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชีที่สุ่มเลือกขึ้นมาแห่งละ 12 ตัวอย่าง ดังนั้นจำนวนตัวอย่างธุรกิจที่ใช้ในการศึกษาจะมีจำนวนรวมทั้งหมด 120 รายข้อมูลที่รวบรวมได้จะเป็นข้อมูลช่วงเวลาเดียว (Cross - sectional data) เป็นข้อมูลภายในเดือนธันวาคม 2563

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 แหล่ง ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารหรือผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 แห่ง จากจำนวนตัวอย่างธุรกิจที่ใช้ในการศึกษาจะมีจำนวนรวมทั้งหมด 120 ราย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลเอกสารวารสารของกรมสรรพากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และข้อมูลอื่น ได้แก่ งานวิจัยหนังสือตำราทางวิชาการ ข้อมูลออนไลน์ และวารสารต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งมีทั้งคำถาม แบบเลือกตอบและคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี ได้แก่ อัตราค่าบริการทำบัญชี รูปแบบการประกอบการของลูกค้า ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า ทุนจดทะเบียน ขนาดของสินทรัพย์ ยอดขายหรือรายรับต่อไป ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

ทั้งนี้ คำถามที่เป็นความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี โดยใช้ Like Scale ที่มีค่าระดับความสำคัญโดยจัดแบ่งระดับของคำตอบเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี

ระดับความเห็นต่อปัจจัย ที่มีผลต่อการกำหนด ค่าบริการบัญชี	คะแนน	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
มากที่สุด	5	4.50 - 5.00	เห็นด้วยระดับมากที่สุด
มาก	4	3.50 - 4.49	เห็นด้วยระดับมาก
ปานกลาง	3	2.50 - 3.49	เห็นด้วยระดับปานกลาง
น้อย	2	1.50 - 2.49	เห็นด้วยระดับน้อย
น้อยที่สุด	1	1.00 - 1.49	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

ที่มา: บุญชม ศรีสะอาด (2556)

สำหรับค่าเฉลี่ยจากตารางข้างต้น ได้มาจากการใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าพิสัย (ค่ามากที่สุด - ค่าน้อยที่สุด) และการใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนที่มีค่ามากที่สุด} - \text{คะแนนที่มีค่าน้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ซึ่งการแบ่งระดับช่วงคะแนนของระดับความเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี ผู้วิจัยได้พิจารณาจากผลต่างของคะแนนสูงสุดหักด้วยคะแนนต่ำสุด และหารด้วยจำนวนระดับของคะแนนผลลัพธ์เท่ากับ 0.80 ซึ่งจะทำให้แต่ละช่วงคะแนนแตกต่างกัน 0.80 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะถามในแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็น

เครื่องมือการ

เก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำแบบสอบถามที่เป็นฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมกันพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้อง

4. นำเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตามโครงสร้างเนื้อหาความเป็นปรนัย

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความเหมาะสม และนำไปทดลอง

ใช้ เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้วิธี Alpha Coefficient และนำมาหาค่าแอลฟา

6. ปรับปรุงหลังทดลองใช้แล้วจัดพิมพ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

ทั้งนี้ การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบ ซึ่งจะต้องอยู่ระหว่าง 0.717 – 0.947 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงตรง ซึ่งการวิจัยนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงมีค่าเท่ากับ 0.70

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) การตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach's alpha ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยที่ผู้วิจัยจะใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 บริษัท โดยค่า alpha มีค่าเท่ากับ 0.85 ขึ้นไป ถือว่ามีความถูกต้องและเชื่อถือได้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) และตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่จะใช้ในแบบจำลองในการศึกษา มีดังนี้

ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราค่าบริการทำบัญชี

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่สำนักบัญชีใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แบ่งตัวอิสระที่จะนำมาใช้ในแบบจำลองออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่

1. ลักษณะของธุรกิจลูกค้า (BN)
2. ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี (VL)
3. ความเสี่ยงในการทำบัญชี (RS)
4. ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ (GW)
5. การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี (TN)
6. การให้บริการด้านอื่นๆ (OS)
7. ปัจจัยของผู้บริหาร (CEO)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้มาตราวัดแบบ Rating Scale จำนวน 5 ระดับ (น้อยที่สุด=1, น้อย=2, ปานกลาง=3, มาก=4, มากที่สุด=5) เพื่อจัดระดับคะแนนใช้ค่าเฉลี่ย และสถิติอนุมานวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ แบบ Enter จากสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Factor) และตัวแปรอิสระสมการ ดังนี้

$$FEE = \alpha + \beta_1 BN + \beta_2 VL + \beta_3 RS + \beta_4 GW + \beta_5 TN + \beta_6 OS + \beta_7 CEO + \alpha$$

โดยที่

- FEE คือ ค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชี
 BN คือ คุณลักษณะของธุรกิจ (Business)
 VL คือ ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการทำบัญชี (Volume)
 RS คือ ความเสี่ยงในการจัดทำบัญชี (Risk)
 GW คือ ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชี (Goodwill)
 TN คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (Technology)
 OS คือ การให้บริการด้านอื่น ๆ (Other services)
 CEO คือ ปัจจัยของผู้บริหาร (Chief Executive Officer)
 α คือ ค่าคงที่ในสมการ

ทั้งนี้ สามารถแสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและความหมาย ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและความหมาย

ตัวแปร	ข้อความตามแบบสอบถาม	ความหมาย	สมมติฐาน	
X1	รูปแบบการประกอบการของลูกค้า	1 = กิจการร่วมค้า	สมมติฐานข้อที่ 1 (BN)	
		2 = ห้างหุ้นส่วนจำกัด		
		3 = บริษัทจำกัด		
		4 = บริษัทมหาชนจำกัด		
		5 = นิติบุคคลต่างประเทศ		
	ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า	1 = ซื้อมา-ขายไป		
		2 = ธุรกิจบริการ		
		3 = ผลิตสินค้าเพื่อขาย		
		4 = ผู้นำเข้า-ส่งออก		
		5 = รับเหมาก่อสร้าง		
X2	ทุนจดทะเบียนของลูกค้า	1 = ไม่เกิน 500,000	สมมติฐานข้อที่ 2 (VL)	
		2 = 500,001-2,000,000		
		3 = 2,000,001-3,500,000		
		4 = 3,500,001-5,000,000		
		5 = 5,000,001 ขึ้นไป		
	ขนาดทรัพย์สินรวมของลูกค้า	1 = ไม่เกิน 1,000,000		
		2 = 1,000,001-10,000,000		
		3 = 10,000,001-20,000,000		
		4 = 20,000,001-30,000,000		
		5 = 30,000,001 ขึ้นไป		
	ยอดขายของลูกค้า	1 = ไม่เกิน 1,000,000		
		2 = 1,000,001-10,000,000		
		3 = 10,000,001-20,000,000		
		4 = 20,000,001-30,000,000		
		5 = 30,000,001 ขึ้นไป		
ปริมาณเอกสาร (ฉบับ)	1 = ไม่เกิน 50			
	2 = 51-100			
	3 = 101-150			
	4 = 151-200			
	5 = 201 ขึ้นไป			

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อความตามแบบสอบถาม	ความหมาย	สมมติฐาน
X3	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี	1 = ไม่เกิน 10 2 = 11-20 3 = 21-30 4 = 31-40 5 = 40 ขึ้นไป	สมมติฐานข้อที่ 3 (RS)
X4	ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี	1 = ไม่เกิน 100,000 2 = 100,000-500,000 3 = 500,001-1,000,000 4 = 1,000,001-5,000,000 5 = 5,000,001 ขึ้นไป	สมมติฐานข้อที่ 4 (GW)
	ระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงานบัญชี	1 = น้อยกว่า 5 ปี 2 = 6-10 ปี 3 = 11-15 ปี 4 = 16-20 ปี 5 = มากกว่า 21 ปี	
	จำนวนพนักงานของสำนักงานบัญชี	1 = น้อยกว่า 5 คน 2 = 6-10 คน 3 = 11-15 คน 4 = 16-20 คน 5 = มากกว่า 21 คน	
	จำนวนลูกค้าของสำนักงานบัญชี	1 = น้อยกว่า 30 ราย 2 = 31-60 ราย 3 = 61-90 ราย 4 = 91-120 ราย 5 = มากกว่า 121 ราย	
X5	การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย)	มาตรวัดแบบ Rating Scale จำนวน 5 ระดับ	สมมติฐานข้อที่ 5 (TN)
X6	การให้บริการด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย)	มาตรวัดแบบ Rating Scale จำนวน 5 ระดับ	สมมติฐานข้อที่ 6 (OS)
X7	ปัจจัยด้านผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ย)	มาตรวัดแบบ Rating Scale จำนวน 5 ระดับ	สมมติฐานข้อที่ 7 (CEO)

การวิเคราะห์ข้อมูลและการวัดค่าตัวแปร

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามโดยการแปลงค่าของข้อมูลทางคอมพิวเตอร์นำมาใช้ในการประมวลผลทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อจัดอันดับปัจจัยทั้งหมดทางผลต่อการเลือกใช้สำนักงานบัญชี
2. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4 ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้จำแนกผลการการศึกษาออกเป็น การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ซึ่งเป็นการอธิบายผลการศึกษาเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยใดส่งผลต่ออัตราค่าบริการทำบัญชี อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

1. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชีที่ตอบแบบสอบถาม

- 1) รูปแบบการประกอบการของสำนักงานบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 รูปแบบการประกอบการของสำนักงานบัญชี

รูปแบบการประกอบการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เจ้าของคนเดียว	20	16.70
ห้างหุ้นส่วนสามัญ/ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล	0	0.00
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	0	0.00
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	20	16.70
บริษัทจำกัด	80	66.70
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า รูปแบบการประกอบการโดยส่วนใหญ่เป็นบริษัทจำกัด จำนวน 80 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และเจ้าของคนเดียว จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.70

2) ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 7 ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี

ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 100,000 บาท	40	33.33
100,001 – 500,000 บาท	20	16.70
500,001 – 1,000,000 บาท	20	16.70
1,000,001 – 5,000,000 บาท	30	25.00
ตั้งแต่ 5,000,001 ขึ้นไป บาท	10	8.30
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชีโดยโดยส่วนใหญ่ ไม่เกิน 100,000 บาท จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 อยู่ระหว่าง 1,000,001 – 5,000,000 บาท จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาอยู่ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท จำนวน 20 ราย อยู่ระหว่าง 500,001 – 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.70 และตั้งแต่ 5,000,001 บาทขึ้นไป จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.30

3) ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 8 ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี

ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	50	41.70
6-10 ปี	40	33.33
11-15 ปี	0	0.00
16-20 ปี	0	0.00
มากกว่า 21 ปี	30	25.00
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีโดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.70 รองลงมาเป็น 6-10 ปี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมากกว่า 21 ปี จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00

4) จำนวนพนักงานประจำของสำนักงานบัญชีทั้งหมด

ตารางที่ 9 จำนวนพนักงานประจำของสำนักงานบัญชีทั้งหมด

จำนวนพนักงานประจำของสำนักงานบัญชีทั้งหมด (คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 คน	60	50.00
6-10 คน	30	25.00
11-15 คน	0	0.00
16-20 คน	0	0.00
ตั้งแต่ 21 คนขึ้นไป	30	25.00
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า สำนักงานบัญชีโดยส่วนใหญ่มีพนักงานประจำของสำนักงานบัญชีจำนวนน้อยกว่า 5 คน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็น 6-10 ราย และ ตั้งแต่ 21 คนขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

5) จำนวนลูกค้าที่ทางสำนักงานบัญชีให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

ตารางที่ 10 จำนวนลูกค้าที่ทางสำนักงานบัญชีให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

จำนวนลูกค้าที่ทางสำนักงานบัญชีให้บริการอยู่ในปัจจุบัน (ราย)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ราย	0	0.00
31-60 ราย	30	25.00
61-90 ราย	0	0.00
91-120 ราย	10	8.30
มากกว่า 121 ราย	80	66.70
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า สำนักงานบัญชีโดยส่วนใหญ่ลูกค้าที่ทางสำนักงานบัญชีให้บริการอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดมากกว่า 121 ราย จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.70 รองลงมาเป็น 31-60 ราย จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 91-120 ราย จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.30

6) วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 11 วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี

วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่าอนุปริญญา (ปวช.)	0	0.00
อนุปริญญา (ปวส.)	0	0.00
ปริญญาตรี	30	25.00
ปริญญาโท	90	75.00
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชีโดยส่วนใหญ่ คือ ปริญญาโท จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมา เป็นปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

7) ลักษณะงานที่ให้บริการแก่ลูกค้า

ตารางที่ 12 ลูกค้าได้ใช้บริการจากสำนักงานบัญชีด้านใดบ้าง

ลูกค้าได้ใช้บริการจากสำนักงานบัญชี ด้านใดบ้าง	ค่าความถี่และค่าร้อยละ		ร้อยละ
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	
จัดทำบัญชีและออกงบการเงิน	120	15.00	100.00
การสอบบัญชี	90	11.20	75.00
จัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร	100	12.50	83.33
ตรวจสอบภายใน	60	7.50	50.00
วางระบบบัญชี	90	11.20	75.00
รับจดทะเบียนจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงการ จดทะเบียน	100	12.50	83.33
ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวางแผนภาษี อากร	110	13.70	91.70
ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย	30	3.70	25.00
วิเคราะห์งบการเงิน และให้คำปรึกษา ทางการเงิน	70	8.70	58.30
จัดหา ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากร ทางการเงิน	30	3.70	25.00
รวม	801	100.0	

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะงานที่ให้บริการแก่ลูกค้า ด้วย Multiple Response ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้ ลักษณะงานที่ให้บริการแก่ลูกค้าโดยส่วนใหญ่ คือ จัดทำบัญชีและออกงบการเงิน จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา เป็นให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวางแผนภาษีอากร จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ

91.70 และรองลงมาเป็น จัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร และรับจดทะเบียนจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียน จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33

8) ข้อมูลที่สอบถามจากลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์

ตารางที่ 13 ก่อนรับงานมีการสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์

ก่อนรับงานมีการสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า	ค่าความถี่และค่าร้อยละ		ร้อยละ
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	
เอกสารการจัดตั้งและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ	110	13.20	91.70
สภาพการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน	120	14.40	100.00
เป้าหมายหรือแผนในอนาคต	120	14.40	100.00
ข้อมูลเสียภาษีที่ผ่านมา	100	12.00	83.33
ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี รับอนุญาต	90	10.80	75.00
ศึกษาข้อมูลจากงบการเงินเพื่อพิจารณาผล การดำเนินงาน	110	13.20	91.70
กิจการเคยถูกสรรพากรตรวจสอบย้อนหลัง	50	6.00	41.70
ฐานะการเงินของธุรกิจ	70	8.40	58.30
ระบบสารสนเทศทางการบัญชี	60	7.20	50.00
รวม	831	120.0	

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่สอบถามจากลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์ ด้วย Multiple Response ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้ ข้อมูลที่สอบถามจากลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า โดยส่วนใหญ่สอบถามเรื่อง สภาพการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน เป้าหมายหรือแผนในอนาคต และศึกษาข้อมูลจากงบการเงินเพื่อพิจารณาผลการดำเนินงาน จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้ง 3 ข้อมูล

9) การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 14 การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี

การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีเพียงครั้งเดียว	0	0.00
ธุรกิจใช้บริการงานบัญชีอย่างต่อเนื่อง	120	100.0
รวม	120	100.0

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่าสำนักงานบัญชีทั้ง 120 ราย มีการตอบรับของธุรกิจใช้บริการงานบัญชีอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 100

2. ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

1) ขนาดกิจการของลูกค้าแต่ละราย

ตารางที่ 15 ขนาดกิจการของลูกค้าแต่ละราย

ขนาดกิจการของลูกค้าแต่ละราย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1,000,000 บาท (ขนาดเล็ก)	70	58.3
ทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 1,000,001-5,000,000 บาท (ขนาดกลาง)	44	36.7
ทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 5,000,001 บาทขึ้นไป (ขนาดใหญ่)	6	5.0
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่าโดยส่วนใหญ่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1,000,000 บาท (ขนาดเล็ก) จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.30 รองลงมาเป็นทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 1,000,001-5,000,000 บาท (ขนาดกลาง) จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.70 และทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 5,000,001 บาทขึ้นไป (ขนาดใหญ่) จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00

2) อัตราค่าบริการต่อเดือน

จากการวิเคราะห์อัตราค่าบริการต่อเดือน ซึ่งไม่รวมค่าบริการอื่น ๆ เช่น ยื่นแบบประกันสังคม ยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นต้น จากผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่าอัตราค่าบริการต่อเดือน โดยเฉลี่ย (Mean) คือ 2,837.53 บาท สำหรับอัตราค่าบริการต่อเดือนสูงสุด (Maximum) คือ 15,000 บาท และอัตราค่าบริการต่ำสุด (Minimum) คือ 416.70 บาท

3) รูปแบบการประกอบการของลูกค้า

ตารางที่ 16 รูปแบบการประกอบการของลูกค้า

รูปแบบการประกอบการของลูกค้า	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	0	0.00
บริษัทจำกัด	59	49.20
กิจการร่วมค้า	61	50.80
บริษัทมหาชนจำกัด	0	0.00
นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ	0	0.00
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่ารูปแบบการประกอบการของลูกค้าโดยส่วนใหญ่เป็นกิจการร่วมค้า จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาเป็นบริษัทจำกัด จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.20

4) ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า

ตารางที่ 17 ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า

ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ซื้อมา – ขายไป	50	41.70
ธุรกิจบริการ	26	21.70
ผลิตสินค้าเพื่อขาย	11	9.20
ผู้นำเข้า – ส่งออก	3	2.50
รับเหมาก่อสร้าง – พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	30	25.00
รวม	120	100.00

จากการสอบถามผู้ประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่าประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้าโดยส่วนใหญ่เป็นซื้อมา – ขายไป จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.70 รองลงมาเป็นรับเหมาก่อสร้าง – พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ธุรกิจบริการ จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.70 ผลิตสินค้าเพื่อขาย จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.20 และผู้นำเข้า – ส่งออก จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.50

5) ทุนจดทะเบียน

จากการวิเคราะห์ทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดของผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่าทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 3,586,250 บาท ทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 100,000,000 บาท และทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 100,000 บาท

6) ขนาดของสินทรัพย์รวม

จากการวิเคราะห์ขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดของผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่าขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 13,412,342.17 บาท ขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 259,206,587.90 บาท และขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 0 บาท

7) ยอดขายหรือรายรับต่อปี

จากการวิเคราะห์ยอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดของผู้ประกอบการของสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่ายอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 14,946,366.53 บาท ยอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 443,226,258.40 บาท และยอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 0 บาท

8) ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน

จากการวิเคราะห์ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ประกอบการของสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่า ปริมาณเอกสารต่อเดือนโดยเฉลี่ย (Mean) ที่เป็นแฟ้มสัน 3 นิ้ว ขนาด A4 เฉลี่ยแล้ว คือ 1.38 แฟ้ม ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด (Maximum) คือ 6 แฟ้ม และปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่ำสุด (Minimum) ต่อเดือน คือ 1 แฟ้ม

9) จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี

จากการวิเคราะห์จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชีต่อเดือนของผู้ประกอบการของสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชีต่อเดือนโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 11 ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชีต่อเดือนสูงสุด (Maximum) คือ 150 ชั่วโมง และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชีต่อเดือนต่ำสุด (Minimum) คือ 1 ชั่วโมง

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยตัวแปรทุนจดทะเบียน ขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขายหรือรายรับต่อปี ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ทุนจดทะเบียน	3,586,250 บาท	100,000,000 บาท	100,000 บาท
ขนาดของสินทรัพย์รวม	13,412,342.17 บาท	259,206,587.90 บาท	0 บาท
ยอดขายหรือรายรับต่อปี	14,946,366.53 บาท	443,226,258.40 บาท	0 บาท
ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน	1.38 แฟ้ม	6 แฟ้ม	1 แฟ้ม
จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี	11 ชั่วโมง	150 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย (X bar)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น
1. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	4.50	.5967	มากที่สุด
1.1 ลูกจ้างจัดทำบัญชีโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป	4.47	.6071	มากที่สุด
1.2 ลูกจ้างจัดทำยื่นแบบภาษี-ชำระภาษีด้วยระบบ ออนไลน์ (E-FILING) เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคลภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น	4.52	.5939	มากที่สุด
1.3 ลูกจ้างจัดทำยื่นแบบ-ชำระเงินประกันสังคมด้วยระบบ ออนไลน์ (E-payment) ของสำนักงานประกันสังคม	4.50	.6217	มากที่สุด
1.4 ลูกจ้างใช้บริการปรึกษาหรือดูแลด้านระบบสารสนเทศ ทางการบัญชี	4.53	.5641	มากที่สุด
2. ปัจจัยด้านการให้บริการอื่น ๆ	4.43	.509	มากที่สุด
2.1 ลูกจ้างใช้บริการด้านภาษี เช่น การยื่นแบบแสดง รายการและการให้คำปรึกษา เป็นต้น	4.47	.5010	มากที่สุด
2.2 ลูกจ้างใช้บริการด้านประกันสังคม เช่น การยื่นแบบ เงินสมทบประกันสังคม เป็นต้น	4.50	.5021	มากที่สุด
2.3 ลูกจ้างใช้บริการด้านการจดทะเบียนธุรกิจ เช่น การ จัดตั้งบริษัท เป็นต้น	4.33	.5239	มากที่สุด
3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกจ้าง)	4.37	.5853	มากที่สุด
3.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเอกสารทางการบัญชี	4.40	.5710	มากที่สุด
3.2 ผู้บริหารส่งมอบเอกสารให้แก่สำนักงานบัญชีตรง เวลา	4.33	.5964	มากที่สุด
3.3 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำบัญชีชุดเดียว	4.41	.5869	มากที่สุด
3.4 ผู้บริหารจะปรึกษาสำนักงานบัญชีก่อนดำเนินการ ต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อจะได้ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	4.34	.5869	มากที่สุด

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถอธิบายผล ได้ดังนี้

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเทคโนโลยี โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.50 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .5967

ปัจจัยด้านการให้บริการอื่น ๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการให้บริการด้านอื่น ๆ โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.43 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .509

ปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกค้า) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกค้า) โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.37 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .5853

2) การใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของลูกค้า

ตารางที่ 20 การใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของลูกค้า

การใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของลูกค้า	ค่าความถี่และร้อยละ		ร้อยละ
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	
การจัดทำบัญชีและจัดทำงบการเงินประจำปี	120		100.00
การจัดทำงบการเงินประจำปีเท่านั้น	10		8.30
การสอบบัญชี	50		41.70
ตรวจสอบภายใน	29		24.20
วางระบบบัญชี	62		51.70
วิเคราะห์งบการเงิน และให้คำปรึกษาด้านการเงิน	48		40.0
จัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร	104		86.70
ให้คำปรึกษา แนะนำการวางแผนภาษีอากร	110		91.70
บริการด้านประกันสังคม	106		88.30
บริการจดทะเบียนจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนต่าง ๆ	71		59.20
บริการจัดหา ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรทางด้านบัญชี	17		14.20
รวม	728	100.00	

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่สอบถามจากลูกค้าเพื่อนำมาวิเคราะห์ ด้วย Multiple Response ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้ ผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีมีลูกค้ามาใช้บริการเรื่องการจัดทำบัญชีและจัดหางบการเงินประจำปีมากที่สุด ทั้ง 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ให้คำปรึกษา แนะนำการวางแผนภาษีอากร จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.70 บริการด้านสังคม จำนวน 106 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.30

การวิเคราะห์แบบจำลองถดถอยพหุคูณเพื่อพิจารณาว่า ปัจจัยใดมีผลต่ออัตราค่าบริการบัญชี

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

Variable	FEE	BN	VL	RS	GW	TN	OS	CEO
Mean	2.508	2.491	2.114	2.850	3.208	4.502	4.433	4.368
S.D.	0.502	0.886	0.751	1.542	1.041	0.468	0.397	0.520

จากตารางที่ 21 เป็นการแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อัตราค่าบริการบัญชี (FEE) มีค่าเฉลี่ย 2.508 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.502 ลักษณะของธุรกิจลูกค้า (BN) มีค่าเฉลี่ย 2.491 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.886 ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี (VL) มีค่าเฉลี่ย 2.114 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.751 ความเสี่ยงในการทำบัญชี (RS) มีค่าเฉลี่ย 2.850 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.542 การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี (TN) มีค่าเฉลี่ย 4.502 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.502 การให้บริการด้านอื่น ๆ (OS) มีค่าเฉลี่ย 4.433 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.397 และปัจจัยของผู้บริหาร (CEO) มีค่าเฉลี่ย 4.368 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.520

ตารางที่ 22 สัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยวิธีวิเคราะห์

Pearson Product Moment Correlation

Variable	FEE	BN	VL	RS	GW	TN	OS	CEO
FEE	1							
BN	-0.253**	1						
VL	0.050	0.161	1					
RS	-0.049	-0.256**	0.156	1				
GW	-0.395*	-0.229*	0.250**	0.259**	1			
TN	0.390**	0.160	-0.111	-0.087	-0.159	1		
OS	-0.259**	0.034	0.048	-0.021	-0.173	0.439**	1	
CEO	-0.057	-0.030	0.212*	0.177	0.375**	0.374**	0.294**	1

หมายเหตุ *p <.05, **p < .01

จากตารางที่ 22 เป็นการทดสอบสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามโดยวิธีวิเคราะห์ Pearson Product Moment Correlation ว่าเกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Multicollinearity) หรือไม่ โดยผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่ ลักษณะของธุรกิจลูกค้า ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการจัดทำบัญชี ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี การให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร มีค่า $r = -0.253, 0.050, -0.049, -0.395, 0.390, -0.259$ และ -0.057 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าต่ำกว่า 0.80 จึงทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Multicollinearity) และเมื่อพิจารณาค่า Variance Inflation factors (VIFs) อยู่ระหว่าง 1.000 - 1.620 ซึ่งเป็นค่าน้อยกว่า 10 จึงสรุปได้ว่าไม่พบปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อค่าบริการทำบัญชี

	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	4442.095	770.736		5.763	0.000**
ลักษณะของธุรกิจลูกค้า	-108.107	67.672	-0.138	-1.598	0.113
ปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี	-58.545	79.239	-0.063	-0.739	0.466
ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี	-38.823	38.383	-0.086	-1.011	0.314
ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ	247.613	65.680	0.371	3.770	0.000**
การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี	-389.300	143.053	-0.263	-2.721	0.008**
การให้บริการด้านอื่น ๆ	-99.090	159.722	-0.057	-0.620	0.536
ปัจจัยของผู้บริหาร	-76.090	134.053	-0.057	-0.568	0.571

r=0.549 r²=0.301 Adjust R²=0.257 SSE=597.980 F=6.889. sig.=0.00

หมายเหตุ *p <.05, **p < .01

จากตารางที่ 23 ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถอธิบายได้ร้อยละ 25.70 (Adjust R²=0.257) แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัว สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ (B=0.371 , p < 0.05) มีอิทธิพลในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ ยังมีชื่อเสียงเท่าไรค่าบริการจัดทำบัญชีก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี (B= -0.263 , p < 0.05) มีอิทธิพลในทางลบต่อการกำหนดค่าทำบัญชี ซึ่งถือว่าขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีก้าวล้ำมากขึ้น จะทำให้ค่าทำบัญชีมีค่าต่ำลงได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของธุรกิจลูกค้า (B = -0.138, P > 0.05) ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยด้านปริมาณเอกสารที่ใช้ในการจัดทำบัญชี (B = - 0.053, P > 0.05) ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี ($B = -0.086, P > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การให้บริการด้านอื่น ๆ ($B = -0.057, P > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยของผู้บริหาร ($B = -0.057, P > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าบริการบัญชี ความสัมพันธ์ต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี การให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการกำหนดอัตราค่าบริการทำบัญชี หรืออาจเป็นเพียงปัจจัยที่นำมาเพื่อพิจารณาการวางแผนการดำเนินการจัดทำบัญชีเท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชีที่ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยของสำนักงานบัญชี จำนวน 120 ราย พบว่า รูปแบบการประกอบการของสำนักงานบัญชีส่วนใหญ่เป็นบริษัทจำกัด จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.70 มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 100,000 บาท จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงานบัญชีน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.70 มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 5 คน จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีจำนวนลูกค้า มากกว่า 121 ราย จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.70 วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี ระดับปริญญาโท จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.00 ลักษณะงานที่ให้บริการแก่ลูกค้าโดยส่วนใหญ่เป็นการจัดทำบัญชีและออกงบการเงิน จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.00

ทั้งนี้ ข้อมูลที่สอบถามจากลูกค้าที่นำมาวิเคราะห์โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่อง สภาพการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน และเป้าหมายหรือแผนในอนาคต จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.40 ค่าบริการขั้นต่ำที่สำนักงานบัญชีรับทำบัญชีให้ลูกค้า พบว่า ค่าบริการขั้นต่ำที่สำนักงานบัญชีรับทำบัญชีให้ลูกค้า โดยเฉลี่ย (Mean) คือ 2,208.33 บาท สำหรับค่าบริการขั้นต่ำสูงสุด (Maximum) อยู่ที่ 3,000 บาท และค่าบริการขั้นต่ำที่ต่ำสุด (Minimum) อยู่ที่ 1,000 บาท การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการของสำนักงานบัญชีโดยส่วนใหญ่เป็นธุรกิจใช้บริการบัญชีอย่างต่อเนื่อง จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี ส่วนใหญ่เป็นทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1,000,000 บาท (ขนาดเล็ก) จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.30 สำหรับอัตราค่าบริการต่อเดือน จากการวิเคราะห์อัตราค่าบริการต่อเดือน ซึ่งไม่รวมค่าบริการอื่น ๆ เช่น ยื่นแบบประกันสังคม ยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นต้น จากผู้ประกอบการสำนักงานบัญชีทั้ง 100 ราย พบว่า อัตราค่าบริการต่อเดือน โดยเฉลี่ย (Mean) คือ 2,837.53 บาท สำหรับอัตราค่าบริการต่อเดือนสูงสุด (Maximum) คือ 15,000 บาท และอัตราค่าบริการต่ำสุด (Minimum) คือ 416.70 บาท รูปแบบการประกอบการของลูกค้า โดยส่วนใหญ่คือ กิจการร่วมค้า จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.80 ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ คือ ซื้อมา – ขายไป จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.70 สำหรับทุนจดทะเบียน พบว่าทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 3,586,250

บาท ทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 100,000,000 บาท และทุนจดทะเบียนในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 100,000 บาท ขนาดของสินทรัพย์รวม พบว่าขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 13,412,342.17 บาท ขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 259,206,587.90 บาท และขนาดของสินทรัพย์รวมในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 0 บาท ยอดขายหรือรายรับต่อไป พบว่ายอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดโดยเฉลี่ย (Mean) คือ 14,946,366.53 บาท ยอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดสูงสุด (Maximum) คือ 443,226,258.40 บาท และยอดขายหรือรายรับต่อปีในงบการเงินปีล่าสุดต่ำสุด (Minimum) คือ 0 บาท ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ปริมาณเอกสารต่อเดือนโดยเฉลี่ย (Mean) ที่เป็นแฟ้มสัน 3 นิ้ว ขนาด A4 เฉลี่ยแล้ว คือ 1.38 แฟ้ม ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด (Maximum) คือ 6 แฟ้ม และปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่ำสุด (Minimum) ต่อเดือน คือ 1 แฟ้ม และ จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี สามารถจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเทคโนโลยี โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.50 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .5967

ปัจจัยด้านการให้บริการอื่น ๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการให้บริการด้านอื่น ๆ โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.43 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .509

ปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกค้า) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกค้า) โดยเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คิดเป็น 4.37 คะแนน โดยมีค่า S.D. เท่ากับ .5853

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถอธิบายได้ร้อยละ 25.70 แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวพบว่า ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ มีอิทธิพลในทางบวกกับการกำหนดค่าบริการทำบัญชี เนื่องจากชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการ ยังมีชื่อเสียงเท่าไรค่าบริการจัดทำบัญชีก็จะสูงขึ้นตามกันเช่นเดียว และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี มีอิทธิพลในทางลบต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชี ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีก้าวล้ำมากขึ้น จะทำให้ค่าทำบัญชีมีค่าต่ำลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านลักษณะของธุรกิจลูกค้า ปริมาณเอกสารที่ใช้ใน

การจัดทำบัญชี ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี การให้บริการด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร ไม่มี ความสัมพันธ์ต่อการกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ความเสี่ยงในการรับจัดทำบัญชี การให้บริการ ด้านอื่น ๆ และปัจจัยของผู้บริหาร ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการกำหนดอัตราค่าบริการบัญชี หรืออาจเป็น เพียงปัจจัยที่นำมาเพื่อพิจารณาการวางแผนการดำเนินการจัดทำบัญชีเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยมีผลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 พบว่าปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชี ประกอบด้วย รูปแบบการประกอบการของ สำนักงานบัญชี ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาการเปิดให้บริการ จำนวนพนักงาน จำนวนลูกค้าของ สำนักงานบัญชี สามารถนำมาเป็นตัวกำหนดค่าทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ได้ โดยธุรกิจที่ใช้บริการแต่ละรายจะมีลักษณะทางรายการบัญชีที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วฤตดา พิพัฒน์กุล และคณะ (2563) ที่พบว่าปัจจัยด้านชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีที่ให้บริการมี ผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี เป็นดังที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2560) ได้เสนอแนะ ให้สำนักงานบัญชีสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ธุรกิจผู้ให้บริการได้ว่าบริการที่ได้รับจากสำนักงาน บัญชีมีคุณภาพ รวมถึงขนาดของสำนักงานบัญชี ก็สามารถสร้างความเชื่อถือให้แก่ธุรกิจผู้ให้บริการใน ระยะเวลาของการตัดสินใจเลือกใช้ได้เป็นการเพิ่มมูลค่าในความรู้สึกของธุรกิจ รวมถึงจำนวนลูกค้าที่ สำนักงานบัญชีให้บริการยังสามารถสะท้อนความมีชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อารีรัตน์ พันธุ์ไพโรจน์ (2558) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของ สำนักงานสอบบัญชีของบริษัท แอค โฮมออดิท จำกัด คือ ปัจจัยด้านชื่อเสียงและการยอมรับ สำนักงานตรวจสอบบัญชี ต่อมาคือ ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี โดยเทคโนโลยีด้าน การจัดเก็บฐานข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในโลกยุคดิจิทัลทำให้รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลต่าง จากในอดีตเป็นอย่างมาก ยังมีคู่แข่งทางธุรกิจแล้ว ยังต้องใช้เทคโนโลยีให้ก้าวล้ำมากขึ้น ซึ่งใน การศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดค่าทำบัญชีในทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นผล มาจากแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนำไปสู่การให้บริการและจัดการ เอกสารเป็นแบบดิจิทัล ทำให้สำนักงานบัญชีต้องปรับตัวและนำบริการดิจิทัลด้วยเทคโนโลยีประเภท ต่าง ๆ มาให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างเท่าเทียมด้วยราคาของเทคโนโลยีที่ถูกลง และข้อกำหนด หลักเกณฑ์ เอกสาร ๆ ต่าง ๆ เปลี่ยนรูปไปอยู่ในระบบดิจิทัลเกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจไม่ได้มีผลทำให้การกำหนดอัตราค่าทำบัญชีเพิ่มสูงขึ้น เพราะ สำนักงานบัญชี แต่ละแห่งต่างก็ใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการ ซึ่งไม่ได้ยุ่งยากและซับซ้อน

อะไร จึงทำให้ไม่ต้องเก็บค่าบริการที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรนันท์ ไพโรสรณ์ (2561) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีกับงานบัญชีของนักบัญชีในกรุงเทพมหานครเพื่อให้สามารถทันต่อคู่แข่งทางธุรกิจ หรือการศึกษาของปิยพงศ์ ประไพศรี (2563) กล่าวว่า ในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับการดำเนินงานทางด้านบัญชี ซึ่งจะทำให้ธุรกิจสามารถพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ อันส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการจัดทำบัญชีที่จะสูงขึ้นหรือต่ำลงแล้วแต่กรณีตามไปด้วย สำหรับการให้บริการอื่น ๆ และปัจจัยผู้บริหาร พบว่าไม่มีผลต่อการกำหนดค่าบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการให้บริการด้านอื่น ๆ ไม่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีของธุรกิจในจังหวัดลำปาง เช่นเดียวกับกับงานวิจัยของวฤตดา พิพัฒน์กุล และคณะ (2563) ที่พบว่า การให้บริการด้านอื่น ๆ ของสำนักงานบัญชีไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานบัญชี

สำนักงานบัญชีต้องมีความแม่นยำในการจัดทำบัญชี และมีความรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการ ตลอดจนสร้างค่านิยม ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เป็นที่รู้จักให้มากขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการกำหนดค่าบริการบัญชี

ข้อเสนอแนะด้านผู้ใช้บริการ

ผู้ใช้บริการสำนักงานบัญชี ควรพิจารณาจากปัจจัยหลากหลายปัจจัยเพื่อประกอบการพิจารณาการใช้บริการสำนักงานบัญชีแต่ละแห่ง โดยอาจนำปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดค่าบริการจัดทำบัญชีจากงานวิจัยนี้ไปประกอบการตัดสินใจ โดยค่าทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,837.53 บาท ซึ่งอาจนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกสำนักงานบัญชีที่มีราคาเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มลูกค้าผู้รับบริการจากสำนักงานบัญชีเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยใดที่ผู้รับบริการใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชี

2. ควรศึกษาอัตราค่าบริการในการจัดทำบัญชีในมุมมองของผู้ใช้บริการเพื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังของลูกค้าและประสิทธิภาพการให้บริการของผู้ให้บริการ จากนั้นนำช่องว่างที่ได้จากการศึกษาไปปรับและออกแบบบริการให้สอดคล้องกันทั้งสองฝ่าย

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. 2558. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2553. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=1078 (1 ธันวาคม 2563).
- _____. 2560. การให้บริการด้านทะเบียนธุรกิจ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.dbd.go.th/index.php> (1 ธันวาคม 2563).
- _____. 2563. ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล ปี 2563. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1692 (1 ธันวาคม 2563).
- _____. 2564. การให้บริการด้านทะเบียนธุรกิจ. [Online]. Available https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469403169 (1 ธันวาคม 2563).
- กรมพัฒนาเศรษฐกิจ. ม.ป.ป. การรับรองสำนักงานบัญชีคุณภาพ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://dbd.go.th/news_view.php?nid=2813 (1 ธันวาคม 2563).
- ทิพย์สุคนธ์ บุญรอด. 2563. ภาวะผู้นำมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นนทา ส่งสวัสดิ์. 2540. การดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2556. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประसान หอมพูล และ ทิพวรรณ หอมพูล. 2540. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซนเตอร์.
- ปัญญา ศุกลินวนิช. 2560. การทำบัญชีให้ถูกต้อง และมีคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท บัญชีสยามออนไลน์ จำกัด.
- ปิยพงศ์ ประไพศรี. 2563. แนวทางการพัฒนาวิชาชีพของผู้ประกอบการวิชาชีพในยุคดิจิทัล. วารสาร *มหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(12), 421-435.
- ภัทรดนัย พิริยะธนภัทร. 2559. การศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยด้านเว็บไซต์พระเครื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าหรือประมูลพระเครื่องออนไลน์ (E-COMMERCE). การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- ภัสรนนท์ ไพโรสวรรณ. 2561. กระบวนการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีกับงานบัญชีของนักบัญชีใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จำเริญ นรเศรษฐ์ศรีสุข. 2547. ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีของสำนักงาน บัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรศักดิ์ ทูมมานนท์. 2543. **คุณรู้จัก Creative accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?** กรุงเทพฯ: ไอโอนิก อินเตอร์เนต รีซอสเซส.
- วฤตดา พิพัฒน์กุล, พัทธนนท์ เพชรเชิดชู และ ศิริเดช คำสุพรหม. 2563. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(109), 230-244.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2558. **กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ปรับปรุง 2558.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/67362> (8 มกราคม 2564).
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. 2543. **พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.ryt9.com/s/ryt9/268322> (1 ธันวาคม 2563).
- สมยศ นาวิการ. 2560. **การบริหารและพฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- สิทธิชัย ททรัพย์แสนดี. 2551. **ความหมายของการบัญชี.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/515006> (16 พฤษภาคม 2565).
- เสาวลักษณ์ กิมสร้าง. 2560. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีในธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์. 2563. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชี ของธุรกิจจังหวัดลำปาง. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 17(11), 314-328.
- อรทัย วานิชดี. 2545. **ธุรกิจทั่วไป.** กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- อารีรัตน์ พันธุ์ไพโรจน์. 2558. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของ บริษัท แอคโฮมออดิท จำกัด.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Aaker, D. A., Kumar, V. & Day, G. S. 2001. **Marketing Research.** 7th ed. New York: John Wiley & Sons.
- Nunnally, J. C. & Bernstein, I. H. 1994. **Psychometric Theory.** New York: McGraw-Hill.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. 1976. On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*, 2(49-60).

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามการวิจัยเฉพาะเรื่อง หัวข้อ “**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่**” ของนักศึกษาตามหลักสูตรการบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน จะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

2. รายละเอียดแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่
- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี
 - ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม

กฤษฏี ไชยมงคล

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านต้องการเลือกและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม

1. รูปแบบการประกอบการของสำนักงานบัญชีผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ เจ้าของคนเดียว	☐ ห้างหุ้นส่วนสามัญ/ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล
☐ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	☐ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ☐ บริษัทจำกัด
2. ทุนจดทะเบียนของสำนักงานบัญชี

☐ ไม่เกิน 100,000 บาท	☐ 100,001- 500,000 บาท
☐ 500,001-1,000,000 บาท	☐ 1,000,001-5,000,000 บาท
☐ ตั้งแต่ 5,000,001 บาท ขึ้นไป	
3. ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี

☐ น้อยกว่า 5 ปี	☐ 6-10 ปี	☐ 11-15 ปี
☐ 16-20 ปี	☐ มากกว่า 21 ปี	
4. จำนวนพนักงานประจำสำนักงานบัญชีทั้งหมด

☐ น้อยกว่า 5 คน	☐ 6-10 คน	☐ 11-15 คน
☐ 16-20 คน	☐ ตั้งแต่ 21 คนขึ้นไป	
5. จำนวนลูกค้าที่ทางสำนักงานให้บริการอยู่ในปัจจุบัน

☐ น้อยกว่า 30 ราย	☐ 31-60 ราย
☐ 61-90 ราย	☐ 91-120 ราย
☐ มากกว่า 121 ราย	
6. วุฒิกการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสำนักงานบัญชี

☐ ต่ำกว่าอนุปริญญา (ปวช.)	☐ อนุปริญญา (ปวส.)	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
7. สำนักงานบัญชีของท่านมีลักษณะงานที่ให้บริการแก่ลูกค้าในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จัดทำบัญชีและออกงบการเงิน
☐ การสอบบัญชี
☐ จัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร
☐ ตรวจสอบภายใน
☐ วางระบบบัญชี
☐ รับจดทะเบียนจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียน

- ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวางแผนภาษีอากร
- ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย
- วิเคราะห์งบการเงิน และให้คำปรึกษาทางการเงิน
- จัดหา ฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรทางการบัญชี
- อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ก่อนรับงานท่านมีการสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าจากสิ่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เอกสารการจัดตั้งและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
- สภาพการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน
- เป้าหมายหรือแผนในอนาคต
- ข้อมูลเสียภาษีปีที่ผ่านมา
- ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- ศึกษาข้อมูลจากงบการเงินเพื่อพิจารณาผลการดำเนินงาน
- กิจกรรมเคยถูกสรรพากรตรวจสอบย้อนหลัง
- ฐานะการเงินของธุรกิจ
- ระบบสารสนเทศทางการบัญชี
- อื่น ๆ (ระบุ).....

9. ค่าบริการขั้นต่ำที่กำหนดขึ้นในการจัดทำบัญชีให้ลูกค้า.....บาท

10. การตอบรับของธุรกิจที่มาใช้บริการสำนักงานบัญชี

- ธุรกิจส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสำนักงานบัญชีเพียงครั้งเดียว
- ธุรกิจใช้บริการสำนักงานบัญชีอย่างต่อเนื่อง
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชี

กลุ่มลูกค้าของสำนักงานบัญชี

ลักษณะของลูกค้ารายที่.....ขนาดกิจการของลูกค้าแต่ละราย

- ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1,000,000 บาท (ขนาดเล็ก)
- ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 1,000,0001 – 5,000,000บาท (ขนาดกลาง)
- ทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 5,000,001 บาท (ขนาดใหญ่)

1. อัตราค่าบริการบัญชี (ไม่รวมค่าบริการอื่น ๆ เช่น ยื่นแบบประกันสังคม ยื่นแบบแสดงรายการภาษี เป็นต้น) โดยค่าบริการบัญชีคิดเป็นรายเดือนหรือรายปี (เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น)

รายเดือน จำนวน.....บาท

รายปี จำนวน.....บาท

2. รูปแบบการประกอบการของลูกค้า

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

บริษัทจำกัด

กิจกรรมร่วมค้า

บริษัทมหาชนจำกัด

นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

3. ประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกค้า

ซื้อมา-ขายไป

ธุรกิจบริการ

ผลิตสินค้าเพื่อขาย

ผู้นำเข้า-ส่งออก

รับเหมาก่อสร้าง-พัฒนาอสังหาริมทรัพย์

อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ทุนจดทะเบียน.....บาท (งบการเงินปีล่าสุด)

5. ขนาดของสินทรัพย์.....บาท (งบการเงินปีล่าสุด)

6. ยอดขายหรือรายรับต่อปี.....บาท (งบการเงินปีล่าสุด)

7. ปริมาณเอกสารโดยเฉลี่ยต่อเดือนแฟ้ม (แฟ้มสัน 3 นิ้วขนาด A4)

8. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการจัดทำบัญชี.....ชั่วโมง (ต่อเดือน)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยดังต่อไปนี้ส่งผลต่อการกำหนดค่าบริการในการจัดทำบัญชีมาก-น้อยเพียงใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี					
1.1 ลูกค้าจัดทำบัญชีโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป					
1.2 ลูกค้าจัดทำยื่นแบบภาษี-ชำระภาษีด้วยระบบออนไลน์ (E-FILING) เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น					
1.3 ลูกค้าจัดทำยื่นแบบ-ชำระเงินประกันสังคมด้วยระบบออนไลน์ (E-payment) ของสำนักงานประกันสังคม					
1.4 ลูกค้าใช้บริการปรึกษาหรือดูแลด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี					
2. ปัจจัยด้านการให้บริการอื่น ๆ					
2.1 ลูกค้าใช้บริการด้านภาษี เช่น การยื่นแบบแสดงรายการและการให้คำปรึกษา เป็นต้น					
2.2 ลูกค้าใช้บริการด้านประกันสังคม เช่น การยื่นแบบเงินสมทบประกันสังคม เป็นต้น					
2.3 ลูกค้าใช้บริการด้านการจดทะเบียนธุรกิจ เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เป็นต้น					
3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร (ลูกค้า)					
3.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับเอกสารทางการบัญชี					
3.2 ผู้บริหารส่งมอบเอกสารให้แก่สำนักงานบัญชีตรงเวลา					
3.3 ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำบัญชีชุดเดียว					
3.4 ผู้บริหารจะปรึกษาสำนักงานบัญชีก่อนดำเนินการต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง					

2. ลูกค้าได้ใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของท่านในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดทำบัญชีและการจัดงบการเงินประจำปี
- การจัดทำงบการเงินประจำปีเท่านั้น
- การสอบบัญชี
- การตรวจสอบภายใน
- วางระบบบัญชี
- วิเคราะห์งบการเงิน และให้คำปรึกษาทางการเงิน
- จัดทำรายงานภาษียื่นกรมสรรพากร
- ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการวางแผนภาษีอากร
- บริการด้านประกันสังคม
- บริการจดทะเบียนจัดตั้งและเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนต่าง ๆ
- บริการจัดหา ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทางการบัญชี
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกฤษณาลี ไชยมงคล
เกิดเมื่อ	3 มิถุนายน 2528
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2554 ปริญญาตรี สาขาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน เจ้าพนักงานเงินและบัญชีชำนาญงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

